

הנפקה אל הארץ

כפר-ח'ב"ד ארץ-הקדוש

**מברזיל
לכפר-ח'ב"ד**
ראיון החודש'
עם השליח ואיש
החינוך הותתיק
הרבי חיים בנימיני
שליט"א עמ' 4

**מלבוב
לפולין**
מסע מצולם
מהמקום שבו
AIRUR הנס שהביא
את כפר-ח'ב"ד
לעולם
עמ' 14

**מכפר-ח'ב"ד
למייתר**
המדד'ר 'שליח
מהכפר' עם הרבי
שני-אור-זלמן
קורץ, שליח הרבי
בישוב מיתר
עמ' 23

"אני לעורר רחמים רבים"
גיליון מיוחד לרגל היום הגדול והקדוש ג' בתמוז

דבר מלכorth

בענין הקשר בין רבי לחסידים

אשר כל אחד ואחד בכל מצב ומצב שהוא נמצא בו, הנה בשעתה הרא
וברגעא הרא, אפשר להיכן להקריב מכם קרבן להו', אשר הכוות
והחוושים שלו יוכלו בהاش של מעלה.

(מאמר ד"ה "באתי לאגני" תש"ב,
התועדות' תש"ב, כרך ד, עמ' 297)

לא לערב השכל ולעשות שינוי

מההוראות שעליינו ללימוד מפרשת המרגלים – שלא לערב את
השכל ולעשות איזה שינוי, אפילו שינוי הסדר בלבד, בדברי הרב,
כ"ק מוח'ח אדמו"ר, גם כשנדרמה לו שעליידי שינוי זה צליחה יותר
בשליחותו... התנאי העיקרי במילוי השליחות הוא שמיירת דברי הרב,
לא שינוי, ולא עירוב השכל, מתוך קבלת עול דוקא.

(שבת פרשנת שליח תש"ג,
התועדות', כרך א, עמ' 105, 106)

נשים ישראל נטלו על עצמן

וכן יהיה גם בגאולה העתידית, שהגאולה תהיה מצד העצמות
דוקא, שגילוי זה בא עליידי העבודה דדילוג, הבאה מן המיצר דוקא.
ונניין וזה האבן נשיאי ישראל גענומען אויף זיך [=נשייאי ישראל] נטלו
על עצמן שהיה בהם עניין המיצר דייסורי הגוף וייסורי הנפש, שעלי-
ידי מיצר זה היה 'ענני' בmorphב', גילי העצמות שעליידי זה תהיה
הגאולה העתידית שהיא גאולה שלימה שאין אחריה גלות.

(מאמר ד"ה "מי מנה עפר יעקב",
התועדות' תש"ב, כרך ו, עמ' 36)

התקשרות 'יחידה' ב'יחידה'

וכן הוא גם במשה שבדורנו, ראתפסותא דמשה בכל דרא, אשר
כל אלה שהיו מוקשרים אליו, מוקשרים עכשי, או אלו שיתקשו
לעתיד, הרי משה הוא זה המקשר את בחינת עצם הנשמה שלתוכה,
בחינת היחידה שלהם ביחידה שלו, שעליידי זה היא הבקה ורבוקה
בר' יהודה ליהדק, למעלה מטעם ודעת לגמר.

(מאמר ד"ה "ואלה המשפטים",
התועדות' תש"א, כרך ב, עמ' 235)

מרובים צורכי עמק

כל שחולף הוםן מתרבים יותר העניים בהם צריך הני לעסוק,
ובלשון הידוע: "מרובים צורכי עמק"...

(התועדות' תש"מ, כרך ב, עמ' 918)

לכל אחד ניתן והומשך הכוח

גם ברגע לדורנו, הנה רועה ונשיא ישראל שהוא לנו את
הדרך הישרה, אשר נלך בדרךיו ואורחותיו, את המעשה אשר יעשון
ואת המעשה אשר לא יעשון, הנה עליידי זה ניתנו והומשך הכוח,

זמן השבת בכפר חב"ד

לפי אופק תל-אביב

צאת שבת	כניסת שבת	פרשה
20:30	19:25	קורח
20:32	19:27	חוות
20:33	19:29	בלק
20:33	19:29	פנחס

יוצאל-אור ע"י ועד כפר- חב"ד

עורך: זלמן רודרמן

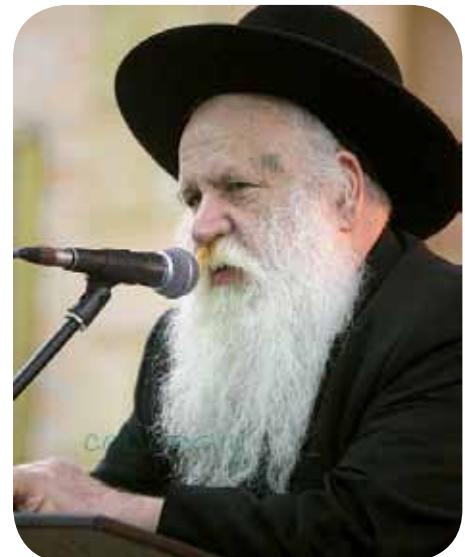
משתתפים: יוסף- יצחק קמינצקי, מנחם ברוד, שלמה הרשקוף,
 שלמה- מאיר מארק, שמואל רסקין, שמוליק אוירבמן, שרון גושן.

צילום: COL, מאיר דהן, מאיר אלפסי, יואל בליניצקי, ברלה שיינר.

דוא"ל: oirechman@gmail.com

דבר הרב

המד"א האגה"ח הרב מרדכי שמואל אשכנזי שליט"א

"אמונה, יראה ואהבה":
לחזק את עניין "אמונה" בה' ומשה עבורי.
להאמין בכל נפשנו ומואדנו בכל דבריו ה'ך
של רכינו ובאופן מיוחד במושחה של הגודלה ש"הנה
הנה משיח בא", ולהתכוון לכך כראוי.

להווסף עניין "יראה", שכמברא בתניא
(לקו"א פרק ד), "היראה היא שורש לש"ה לא
תעשה, כי ירא לмерוד מלך מלכי המלכים
הקב"ה".

ולהתזוז גם ב"אהבה", שכפי המבורא (שם
בתניא), "האהבה היא שורש כל רמ"ח מצות
עשה וממנה הן נמשכות ובולעד אין להן קיום
אמיתי".

ובמיוחד בעמדנו בפתחו של הקץ שבו
נדרש זהירות יתרה בהקפדה על ענייני
הלכה, ובמיוחד בתחום הצעניות, כפי שהרבי
היה נוהג להזהיר ולעorder בעניינים אלה את
היווצאים לנופש ב'הרים' וכיו'ב.
ובשדר כל זה נוכחה תכף ומיד ממש לראות
בעיני בשער את מלכנו, מלך ביופיו, בגאותה
האמתית והשלמה, אכ"ר.

ברכתך "ברכנו אבינו כולם כאחד"
רב מרדכי שמואל אשכנזי

אל תושבי הכפר שייחו
שלום וברכה:
עומדים אנו ערב היום הגדול והקדושים – ג'
בתמונה.

באופן טבעי, היום הזה מעורר בלב כולנו
רגש עמוק של רצון לחזק את הקשר והшибוט
אל הרבי, והדריך לעשות זאת הדיא כלשון רבינו
הוקן בסימן זו באיגרות הקדושים: "בראותו ילדיו
מעשה ידיו בקרבו יקיישו שמו אשר יתגדר
ויתקדש כאשר נלך בדרך ישירה אשר הורנו
מדרכיו ונלכה באורחותינו נצח סלה ועד".

את הדברים ומסביר לנו מה הם אותם "דרךינו"
ו"אורחותינו" שבhem יש לכלת. והוא כתוב,
"כndoע חיי הצדיק אינם חיים בשרים כי
אם חיים רוחניים שהם אמונה, יראה ואהבה".
לפייך, כל אחד ואחד ייכון לקראות אלוקיו
בחכנה רבה ויגיעו עצומה לקבל שלוש מידות
הלו, דרך שהורה רבו וכמאזו"ל יגעת
ומצאת".

לקראת היום הגדול והקדושים זה – ועל-
את' כמה זוכמה בו ביום עצמו – עליינו אפוא
להתעורר בשלושת העניינים הב"ל שם

דבר היר"ד

תושבים יקרים

הkeitz כבר כאן וזה אומר שעוד מעט כת
ילדים רכים (בלע"ר) יملאו את חצרות הבתים,
את הגנים-הציבוריים ואת רחובות כפרנו.
כולנו מaphaelים כל העת שיטות לשיפור
הינוך ילדינו למידות טובות, למשמעת
ולקבלת-על. ואולם החינוך לכל הניל מתחילה
דווקא בדרכם הקטנים. דברי מכוונים לנושא
השיעור על הסדר והוניקון בכפר. עליינו למלמד
ולחנך את ילדינו כבר מגיל צעיר, כי רשות
הרבים אינה שיטה הפקר, אלא היא הבית', של
כולנו. וכשם שבבית הפרט לא עלה על הדעת
לסייעים ללקק ארטיק ולהשליך את עטיתו על
רצפת הסלון, כך בדယוק לא עלה על הדעת
להשליך את עטיפת הארטיק על המדרכה ליד
הבית או תחת הנדרגה בגונצתיבור.

בגמרה נאמר: " אמר רבי פנחס בן יאיר:
תורה מביאה לידי וחרות, זהירות מביאה לידי
זריזות, זריזות מביאה לידי נקיות, נקיות מביאה

ליידי פרישות, פרישות מביאה לידי טהרה,
טהרה מביאה לידי קדושה, קדושה מביאה לידי
ענווה, ענווה מביאה לידי יראת-יחטא, יראת-
חטא מביאה לידי חסידות...". הנקיות היא אפוא
חוליה הכרחית בדרך לחסידות.

השוב לצטט בהקשר זה דבריהם מתוך שיחת
קדוש של הרבי (בשנת תשכ"ט): "כל הנמצאים
בכפר-ח'ב"ד הם שלוחי כ"ק מו"ח אדר"מ"
ועליהם לפעול ולסייע בענייני הכהן, לא רק
בעניינים הרוחניים, אלא כוונתי גם פשוט
בגשימות כגון בניין הכהן (בדוגמת דברי
הרמ"ם "בhalbנות כל המקדש פ"ח ה"ד) בנוגע
לכגרדי כהונה – שם נעשה פשוט לשם יופי,
להשאיר רושם טוב על הרואה".

ועוד מוסיף הרבי וכותב: "כפר-ח'ב"ד שנוסד
על-ידי הרבי, הרוי פשוט הדבר שצורך שיש
לו פנים פשוט בgements, במיעוטם, בדברים
הבולטים לעין".

ברכת קץ בריא ו... נקי
בניין ליפשיץ

כל החירות בדיפיציט

ערב ג' בתמוז נפגשנו לשיחה עם הרה"ח הרב חיימ בニמיינಿ שליט"א, מותיקי שלוחי החינוך של הרב ביעם ומישקם עולה של תורה בברזיל, המתגורר זה כשתיים בכפר-חוב"ד. שמענו ממנו את סיפורו האישי המרגש, לצד פרטיים מרתקים על עבודה השילוח ועל הדרכה המיחודת שקיבל מהרב**ב'יחידות' ובכ-150 איגרות-קדש אישיות • מה זרעו בחיים אף הוא בחיים**

שאלולא הרב בニמיינಿ יישיבתו – ספק רב אם הם היו בכלל שומרי תורה ומצוות. והנה כי כן, בנו של תלמידו לשעבר, הוא תלמיד ישיבת תומכי-תמים המרכזית בכפר-חוב"ד וגם ה'חברותא' שלו. ועל כך נכתב נאמר: התורה מהורת על אכמנה שלא.

השעה שנקבעה לנו עמו הרב בニמיינಿ לא הייתה מקרית, שכן ותו חלון-הזמן הפניו אצלו, בין ה'חברותא' מהישיבה לבין השיעור וההთווותות שהוא מקיים לתלמידו לשעבר, הנוראים מדי יום חמישי בשבוע מכל הארץ לכפר-חוב"ד, כדי להאזין לרבים האוחז משכבר הימים. בשאר ימי השבוע מתרחך הרב בニמיינಿ את עצמו למספר ערים בארץ, כדי למסור שיעורים לקבוצות שונות, אף הן של בוגרי ישיבתו.

לפניהם מספר הומן הרב בニמיינಿ לבקר ב'כולל' גדול באחת ערי הדרום. בראש ה'כולל' עומד יהודית תלמיד-חכם שכשהרב בニמיינಿ מצביע עלייו בתמונה ישנה באלבום התמונות של הישיבה בפטופוליס, אנחנו פולטים קריית השתאות. ילד מגודל בלורית עם מכנסים קצרים מוחיך אליו מהתמונה. "אין לכם מושג באיזה כבוד-מלכים הוא קיבל אותם בוגרים". מספר הרב בニמיינಿ בחיק נבר. "בין השאר הוא לחש לי, 'בוכותך לא התחתנתי עם נוכרייה...'".

רב בニמיינಿ עם הגעתו ארץ

ישירים ועוד אלף צazziים ביולוגיים ורוחניים לאותם בוגרים. כ-50 מתלמידיו לשעבר, ממשמים הם שלוחים ורבני קהילות ברחבי ברזיל. וכל נשכח כי מדובר בתלמידים כאלה,

Cשנכנסנו לביתה של הרב חיים בニמיינಿ, ביום חמישי בשבוע שעבר, עלי-פי תיאום מוקדם כמוון, השעה הייתה ארבע וחצי אחר-הצהרים. עם כניסהו קם הרב בニמיינಿ ממקוםמושבו ליד השולחן שבוחל בינו וסגר חומש במדבר שהיה פתוח לפניו. מעברו השני של השולחן התרומות ממושבו בחוץ צעיר וסגר אף הוא חומש במדבר. השניים נפרדוו זה מהו לשולם והבהיר פנה לדרכו, בעוד אלו מזומנים להיכנס פנימה, אל לשכתו הצנואה והמסודרת להפליא של הרב בニמיינಿ.

"הבחור הזה", יאמר לנו הרב בニמיינಿ רגע לאחר שיטרף ויגיש אל השולחן קנקן משקה צונן, "זה תלמיד הישיבה כאן בכפה. ליד ברזיל ובנו של שליח חשוב הפועל באחת מערי ברזיל. והוא, ככלומר השליח, הינו אחד מתלמידינו לשעבר בפטופוליס. בהפסחות שבין הסדרים' בישיבה פה, אני והבן שלו, הבהיר שרואיתם, לומדים ב'חברותא' תנ"ך פרשת-השבוע עם פירוש רמב"ן".

אם תרצין, והי אולי תמצית סיפורו של הרב חיים בニמיינಿ, שבשנתים האחרונות עלה ארץ – בתום למעלה מי-40 שנים שליחות חינוכית בברזיל – וمتגורר כאן איתנו, בכפר-חוב"ד. איש מיוחד במינו, שכגדול אישותו ושייתו כך גם גדול ענותו; שהפריה מדבר שמה רוחני, והצמיחה מאות רבות של תלמידים

חשיבות קליפת השומן

אבל סיפורו של הרב בניימיין בן ה'ז' – לאורך ימים ושניהם טובות – מתחילה בבודפשט שבהונגריה. אביו, הרב בניימיין זאב הילוי פישר היה תלמיד ישיבת פרשבורג שבראשונה עמד או' הגאון רבי עקיבא סופר, שהייתה דור רביעי לחתם סופר. הוא ואמי, עליזה-השלום, היו אנשי חסד מופלאים. בכל ערב שבת היו יוצאים לחילק אוכל ב בתיהם עניים. לפחות פעמים היו ליקחים אותן איתם וכך התודענו למשפחות她们 במצוות עוני נוראה, כמו למשל משפחה שבאה 10 ילדים שהצטפפו בחדר שינה אחד.

"פעם אחת רחובה של עיר לו כוח יהודים במכוון היה מורה ליהדות בתיכון יהורי בעיר, במקביל. היה הרבה כוח יהודים בתיכון יהורי בעיר, ביום ראשון, כאשר בית-הספר שבו למד שבת, הוא היה נושא לכפר הולדהו, אוסף שם ילדים ברוחבות ומלמד אותם תורה. מהבחןיה ההוא הוא התנהג כhab"ד ניק כל דבר..."

"על ברכי המעשימים והפעולים הללו גודלנו והוננו. אנחנו הילדים דאיינו בכך פעילות טبيعית, כמעט מתבקשות מעצם הייתנו יהודים".

לאחר שפרצה מלחמת-העולם השנייה, גויס הרב בניימיין, אז בחור כבן 20, ל'פלוגות העבודה' ההונגריות. זה לאחר פורמים תש"ד", הוא מספר. "لتומנו סברנו שמודובר בכוח צבאי ללחם, אולם עד מהרה נוכחנו כי היה אלינו היה כל עבדים ולא כל חיילים. הטילו علينا עבורי-פירך שונות, תוך סיון יומיומי של חיינו, שבעיני מפקדרנו ההונגרים והגרמנים נשברו קליפת השומן. צעריהם יהודים רבים נשלחו לחווית הרוסית. אנחנו השאירו בסביבות בודפשט. הועסקנו, בין השאר, בחפירת שוחות סכיב העיר ובנכשאת תחמושת אנטיאוירית. כשמוטסי האיבר' הפגינו מלמעלה, הגורמים והונגרים התהפרו ואילו אנחנו השאירו השופים, לשאת על גבנו את הפצצות אל

הכוחות המוגנים שהשיבו אש נגד המטוסים. יום אחד נודע לנו כי הצבא הרוסי מתקרב לבודפשט. שייערנו שבמקרה כוה הגרמנים יחלסו אותנו למקום או לפחות ירחקו אותנו מקו-החיות, כדי למגוע את שדורנו וכדי להמשיך ליהנות מפירות העברות שכפו علينا. נועצנו בינוינו מה לעשות ואו התקבלה החלטה לבורות.

"בלילה בORTH עם קבוצת חברים למחנה של הצלביה-ארום ששכנן לא הרחק ממש. קיוינו בחסותו של ארגון ההצלה הבינלאומי תסוך

מספר ימים ולילות, נעצרה הרכבת והם הורדו ממנה. זה היה מחנה ברג'נ'בלוז' והימים ימי חגי החנוכה.

"המחנה שכן בצפון גרמניה וקור עז שרד בו. הוא נחלק לכמה מוניות'masına שכאל אחד מהם יועד לקבוצה מסוימת. אנחנו שיכנו במחנה ההונגרים. כשרידנו מהרכבת לקחו לנו את מעט החפצים שהיו ברכותנו. הוכנסנו לתוך אחד הצריפים ולtrademtanen, אחד הרכבים הראשוניים שהגינו בו היה... חבלת נרות. מי יכול לתאר את האוושר שאפה' אותו משתחבר

עלינו ותעניך לנו הגנה. אבל ימים אחדים לאחר מכן – היה זה בחציו השני של חודש ספטמבר – פרצו הגרמנים לתוך המחנה ורוקנוו מכל יושביו. לאחר מכן הם הוליכו את כולנו לתחנת-הרכבת והעלו אותנו לקרון משא שיוועד לבהמות. דחסו אותנו כמו סדרנים, בלי אויר לנשימה, ללא מזון ולא מים".

נרות-חנוכה ברג'נ'בלוז'

לאחר נסיעה ארוכה וקשה מנשוא שנמשכה

למעלה מ-40 שנים שליחות

למעלה מ-40 שנה עמד הרב חיים בנימיני בראש ישיבת ח'ב"ד בפרטופוליס שבברזיל, אותה הקים בעצמו, במסירות אינזקץ'. הוא נשלח לברזיל מטעם הסוכנות היהודית, בכדי להקים בה מוסד חינוך יהודי. תחילתה פתחה בברזיל'ג'ניירו את בית הספר הראשון בעיר, 'בר אילן', ובשלב מאוחר יותר יסד בפרטופוליס את הישיבה הראשונה בברזיל כולה.

התקשרתו לרבי הchallenge עוד קודם לכך, בעת שהתגורר בקיובץ משואות יצחק השוכן בין קרית-IMALACI לאשקלון. זה היה בעקבות שבת שעשו בקיובץ שלושה חסידי ח'ב"ד – הרב צבי אייזנברג, הרב טוביה כלוי והרב יוסף מרוטן. "הביקורת שלהם הותיר על תושבי הקיבוץ רושם עז ובעקבותיו הוחלט לפתחו במקום שיעור קבוע בתנאי". ההחלטה לשערדים והרגשת כי מצאתי את שאלת נפשי. את מכתביו הראשוניים לרבי כתבתי בשנת תש"ט ובאותה שנה גם וכיתית קיבל את המכתב הראשון של הרב אללי".

מאחריו מכתב זה מסתתר סיפורו מזוהה: "באותם ימים עבדתי בחווה החקלאית במועצה האזורית שפיר, בחקלאות ובcheinוך. לימדרטי ילדים מכל האזרע, תורה. יום אחד הגיעו לחווה שלושים ילדים מוסלמים מילינוי מהסבינה מהסבינה. הוא זעם עליי וטען כי אני "עובד על החוק". אמרתי לו שעמם כל הכבד לחוק, אני יכול לדחות ילד שבא אליו ומקש למילוד תורה, גם אם הוא מתגורר ביישוב הילוני. אבל איךו נוצרה בעיה ולא ידעתי כיצד להיחלץ ממנה".

"כעבור ימים מספער פנה אליו רаш המועצה האזורית ואמר לי: 'יש יהודי גודל באברה"ב, קוראים לו הרב מליבאואריטש. שמעתי שהוא יodium לפטור כל בעיה. פנה אליו'. ואו כתבתי לרבו את מכתביו הראשוניים. כעבור זמן מה קיבלתי מהרבי מכתב המנהה אותו כיצד עליי לנוגה".

המכתב הזה היה הראשון אבל בהחלט לא האחרון. בידי הרב בנימיני העתקים של כ-800 מכתבים ששיגר הוא לרבי, לצד כ-150 (!) מכתבי תשובה אישים שקיבלו מהרב. אחד המכתבים הבאים שקיבל מהרב (כח' בניסן תש"כ) בא כתשובה למכתב שלו, בו הוא תיאר מסכת של קשיים שהודemo בדרכו, בין השאר עקב היותו חסיד ח'ב"ד. בין השאר כתוב לו הרב: "תקומתי וזקח שהצלחה דוד עתה תעוזר בו כוחות נספסים וכוחות פנימיים ועצמיים להשתדר בעניינים כהנה וכנהנה, ומכל-שכנן וקל-יחום, ומה בהשתדרות בהחלה הדרב, שאמרו חז"ל כל התחלות קשות, הצלחו ה' יתברך – במצב ההווה, עלי".

אתה 'כמה זכורה', אף שמדובר שמציעך הדבר ביותר מה שישנם גודמים שמספריים וכו'". על המכתב הזה אומר הרב בנימיני, מדריך אותו הרבי כיצד לממוד HISROTOT. "אלולא מכתב זה, לא יודע אם הייתה מצליחה להתמודד עם כל המכשולים הרבים שניצבו בדרכי הארוכה, והיכן הייתה היום..."

במכתב נוסף שmorphed הרב בנימיני, מדריך אותו הרבי כיצד לממוד HISROTOT. "להתחל בחלק איגרת-התשובה, לאחריו זה שער היהוד והאמונה, ורק לאחריו זה חלק ראשון. כמו כן מהנכו אשר ישיג קונטרס ומיין וספר דרך מצוותך..."

כבר אז, כאמור, נקשר הרב בנימיני לרבי בחבלי' בעותות וכשנסלה לבורייל הקיים בה את היישיבה הראשונה במדינה, ברוח ח'ב"ד. מאוחר יותר היום צמחה בה מאות רבות של תלמידים. רוב התלמידים הקימו בתים חסידיים ואפשר לפגוש אותם בכל קצוות תבל. כ-50 מבוגרי היישיבה משמשים רבנים קהילות ושלוחי הרבי בברזיל ומהוצה לה.

ולמרות פעילותו הארוכה ורכבת ההישגים, הרב בנימיני איננו מחזיק טובה לעצמו כלל. "עם הגיעי מהחנות לארץ-ישראל, מלאה אותי התחושה שאם הקב"ה זיכני להישאר בחרים, עליי להורות לו באמצעות פעילות למען כל ישראל. והוא עתה אני חש בדף-יציט עצום. עדין אני רוחק מאוד ממלשם לקב"ה על החסיד הגדול שעשה אותי ועם משפתתי", הוא אומר בצעירות האופיינית לו.

לנו כי נוכה להדריך נרות-חנוכה: "הרazon שפיעם בנו לקיים מצוות ולשמור בכרגונ-בלוז, ממש היום כולו לא עברנו ולא עלי צלמנו היהודי היה עז ביותר. אני נמניתי עס קבוצה של שומרי מצוות שסייעו איש אודכים ומוטשים בדור גנורא, כשהשתובתוינו העלבות מכוסות בקושי את גופינו. התעלנו עשינו כלום. הם היו מוצאים אותנו למסדרים בני וננהנו הנאה סדייטית מסבלנו. ניזנו מ'מרק' שכחיל מים מעופשים וסלק בהמות. אחת ליום נתנו לנו משחו צר וקשה בדמוני לחם. אורכו של הכלול כי שבת בפתחה. הינו גם נושאים לפני האסירים דרישות מעונייני דיומא, שרוממו את הרוח וחיזקו את הלבבות".

מה קיבל כל אסיר ומה חווון אותוו במשך יום שלם. מי שלא חווה זאת על בשרו, לא יוכל זאת ואנכי מאמין שאיש לא יידע מה זה צער של רעב. זה היה מבהיל. אנשים הכנסו לפה כל דבר שאפשר היה ללוועס".

ואז אירע הנס

במושאי שבת, כ"ד בניסן תש"ה, בامي-הילדה, הקפיצו אותם הגרמנים והאיצו בהם לכיוון הרכבתה.

"אני לא הצלחתני לעמוד על רגליי ודודי הראב יצחק פאנט, שהירה רב של עיר קטנה ליד בודפשט והיה עמי במחנה) תמן כי וגורר אותה לרכבתה. הייתה עט 40 מעלות חום, בלי מזון ובלי טיפול. מאותה שעה והלאה הייתה שרו מחשוסה-הכרה במשך 14 ימים, כאשר מדרי פעם בפעם היו לי הבלחות של הכרה אפוא ולא זיכרונותיי מאותם ימים קlösחים אפוא ורא רציפים, וחלק ניכר מהדברים נודע לי מאוחר יותר מפי הסובבים אותה.

"האמריקנים הפגינו כל העת מהאווייד ומסילות הרכבת נקטעו ושובשו. זו הסיבה שבמשך חמישה ימים של נסיעה התקדרנו רק כ-150 קילומטרים. ביום השישי אול הפה של הרכבתה. עצרנו ליד העיר מגדבורג והקטר הושע לתוך העיר כדי לטעון פחם. בינתים התהדרה והלכה ה'צצת' האמריקנית על האורו.

הכנסת של הרב שניאורסון ומקבליים מידייו זוג תפילים".

בפרוי נערכה לו ולחברי קבלת-פניהם מלכיתית ואף הוצאה להם אודחות צרפתיות. "לא עברנו את כל מה שעברנו כדי להשתאר בפרוי", השיבו הניצולים לצרפתים שנעלבו מתגונבם ואף ניסו לעודם קשיים בהמשך דרכם לארץ. אבל כעבור ומן מה עלו על אוניה שויומיים לפני תשעה באב (תש"ה) הגיעו לחופי חיפה.

עוד בצרפת, שם התקבלה התנצלות מפלגתית קולנית ותחרות בוטה על לבם של הניצולים, בחר הרב בניימי בטענות 'בח"ד' (ברית החלוצים דתים) של 'הפועל המזרחי' וכן הגיעו לקיבוץ יבנה.

זמנם מה לאחר מכון הגיעו לארץ גם בני משפחתו שבתקופת המלחמה הצלicho למילט עצם לשוויזיר. לרובבה הצער והיגון, אחיו הצעיר, אלכסנדר-דוד, שניצל מגיא ההרגינה וכוכה לעלות לארץ, נפל במהלך מלחמת השחרור בקרב שהתנהלה ביישוב בארות-ישראל. הרב בניימי זכה להקים בארץ יניברג, עם רעויותו הרבניית רבקה (לבית שטיינברג), ניצולת מהנה אושוויז. יש להם שתי בנות ובן וועירות נכדים ונינים, בן ירכו. בתם הגב' רחל הנושאה לעסוקן החשוב הרב מנחם לדר שיחי'. בתם האחרת נשואה לגאון רבי יוסף פיגלשטוק, המכון רבא של קהילת חב"ד בבראונס-איירס שבארגנטינה. בין הרב אברהム-דוד בניימי, ממשיך בדרכיו אבי ופועל בשליחות הרב בפטופוליס, בתוככי היישבה שהקים ابوו ומוחוצה לה.

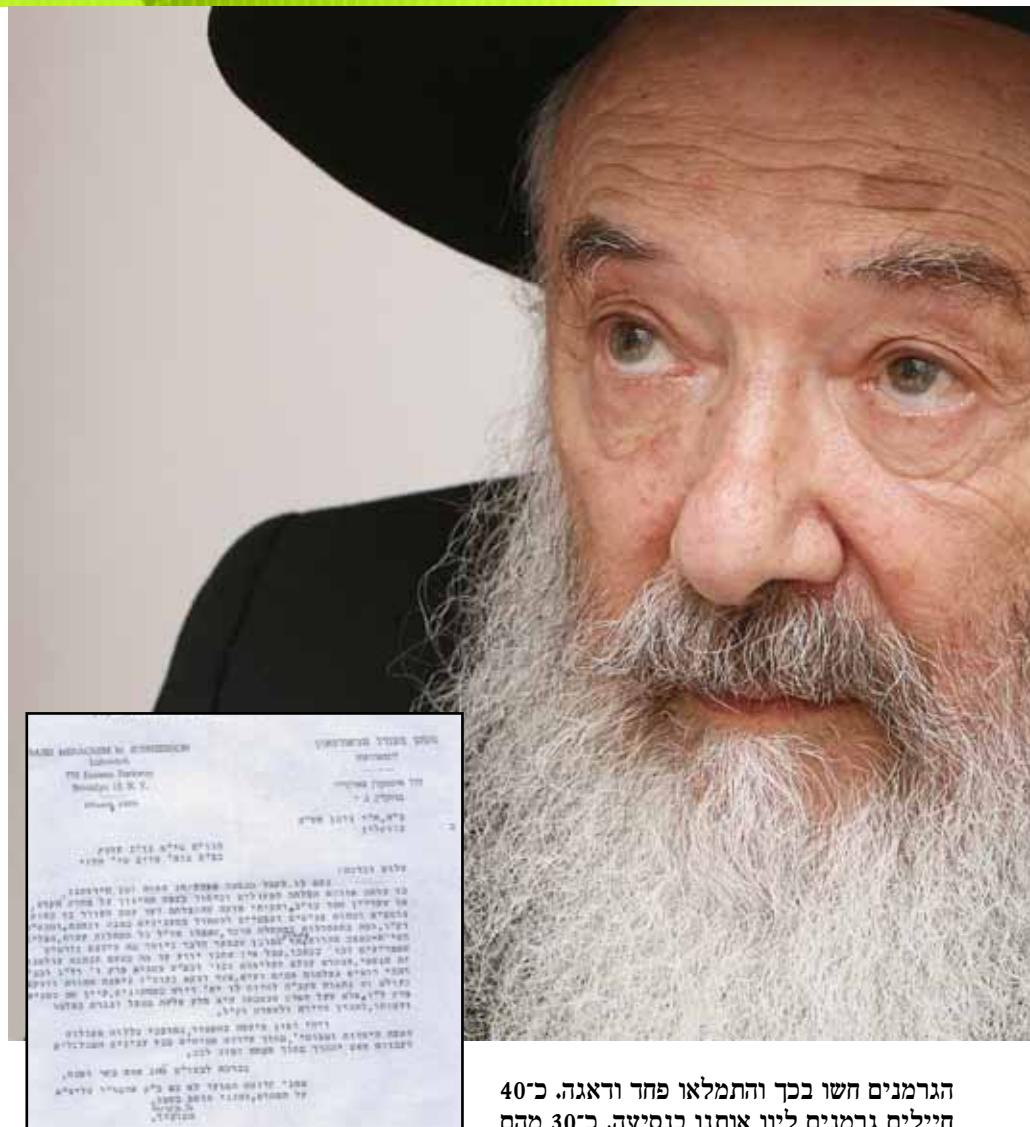
'תניא' ו'קונטרס התפילה'

בשנתים האחרונות, כאמור, מתגוררים הרב בניימי ורעיתו בפרה'חב"ד. ברוב עדינותו נזהר הרב בניימי מכל אמירה שיש בה משום הטפת מוסר לוולה. ואולם מבין השيطין ומבין עינוי, תוך כדי שיחה עמו, ניתן להבין כי היו לו ציפיות רוחניות מעט גבוחות יותר מקום מגוריו הנוכחי.

"לצער, לא זכית למלוד בתרומותיכתמים", הוא אומר. "את ההיקרות שלי עם הסידות ועם תורה חב"ד רכשתי מתוך לימוד ספר 'תניא', 'קונטרס התפילה' וספריו חסידות נספים. את מה שלמדתי השתדרתי ליישם בעצמי, וגם להעביר לתלמידי. וכשצירתי לעצמי, כל השנה, חיים קהילתיים במקום כפרי חב"ד, לא היה לי כל ספק כי במקומות כוה החיים הינם השקפות מושלמת של כל מה שלמדתי בספרים..."

למרותiano להזים עליון, הרב בניימי אינו מוכן לפרט את צירה השני של המשווה הזאות, והוא מסתפק ברמזוות המודרנות.

ערב ג' בתמוז, יום של התשרות ושל חשבון-נפש כללי ופרטני, רואי בחאלט להකשב לדבריו ולרמיותיו של חסיד דוגמת הרב חיים בניימי. ■

המכتب המחזק מהרב

וזכר את עצמו מעבד להכורה המעוורפלת, מורה לה' מעומק ליביו על כי נתן לנו במתנה את חיינו, שניות אהדות לפניו שהקיז עלייהם הקץ".

במשך שבועיים נוספת פרטיו שהושב למעין בית גבואה. "שכתי בבית פרטיו שהושב למעין בית חולים ודרמותי. מדי פעם בפעם נכנס למקום איש החבורה-קרישא' לראות מי מהחולים מת וצריך לקבור אותו..."

תפילים בפריז ועליה ארצה

כעבור כשלושה חודשים נמסר כי 100 ילדים מתחת לגיל 18 רשאים לצאת לפליטינה. מבנהו החחש של הרב בניימי פעל הפעם לטבותו וסייע לו להיכל בראשית הילדים שהועלו על משאיות צבאיות והועשו משם לפרס.

התפילין שלו, שהיו עמו כמעט עד לשחרור, לא היו עוד ברשותו. בפריז קיבל תפילין חדשות מידיו של הרב שניאורזלמן שניאורסון ע"ה שניהל בפריז מוסד לילדים יהודים במהלך המלחמה, וסייע להם לאחר המלחמה. "עד היום נצורה בלבבי התמונה שלנו, ננסים לבית"

הגרמנים חשו בך והתמלאו פחד ודאגה. כ-40 חילים גרמנים ליוו אותך בנסעה. כ-30 מהם נמלטו כתע על נפשם ו-10, נאמנים וודקים במיוחד במשימות האכזרית, נשאו לשמור עלינו. כשהם הבינו שכלה אליהם הרעה, החליטו להסל אתנו. הם גרוו אותנו אל שפת נהר האלבה וכיוונו אלינו מכונת-ירייה. "באותם רגעים נוראים ואויומים שבה אלiji הכרתי לזמן מה. זה היה ביום שישי ('בנין') בצהרים. עמדנו שם כ-5,000 יהודים - אנשים ונשים, זקנים וצעירים, מחייבים לרעש הנורא של טרטור מכונת-ירייה שתתקצ'ר' את כולנו בטרם נזכה אל תוך מי הנהר. אלא שאנו, באותו שנות המלחמה לסוף הבוטה קל-יכר, לא כארה, אירע הנהר. במקום טרטור של מכונת הירוי שמענו לפטע בהם של טנק מתקרב. זה היה טנק אמריקני ששעות עברנו ומיד אחיו הופיע טנקים נוספים. הגרמנים נסו על נפשם הופיעו טנקים נוספים. הגרמנים נסו על נפשםומי שלא הספיק השליך את נשקו והרים את ידיהם. מהטנק הראשון קופץ חיליל אמריקני בשפת הקודש קרא "ברוך מהיה המתים!". לחויל, שהיה כמושן יהודי, קרא אברהם כהן. לא אשכח את הרגעים המופלאים הללו כמו גם את פניו של החיליל שהוא שליח ההצלה הראשון שלח אלינו הקב"ה".

ఈ השרב בניימי מתאר את הרגעים הללו, קולו השקט נחנק לגמרי ועינו מתמלאות דמעות. "עמדנו שם המומים ולא מאמין, ואני

השכמת הבוקר

דיני ומנהגי השכמת הבוקר לנשים ובנות וכן דיני CISIOI הראש, מאת המראד' אתרא הגאון החסיד הרב מרדכי שםואל אשכנזי שליט"א • נערך על-ידי הרב שלום-בר אשכנזי שיחרי

מגיל חמץ ומעליה), ולכן יש ליטול להם ידים ליד המיטה ולהרגלים שלא לגעת באיברים מפני המילה ואילך – קדוש יאמר לו¹⁰.

כמו כן יש לחנוך את הקטנים להזכיר את המים לנטילה לפני הליכת ישון, ואם לא הכינו הילדם, יש להורם להזכיר את המים בלילה לפני השינה ולא להזכיר לבוקר וזה עלי-פי דברי רבנו הוקן¹¹ "מים שבגנית המוכנים לנטילת ידים לכל בני ביתו" משמע שכבר בלילה מכינים את המים לנטילה לכל בני הבית ולא לבוקר.

כ"ק אדרמו"ר הריני צ"ב¹² מספר אורות רחל זקנתו של כ"ק אדרמו"ר הוקן אשר "עוד בטרם מלאו לתינוק חדש ימים כבר הקפידו על נתילת ידים בכל ומין שהקץ משנתו בלילה או ביום. ממש הלילה החזקה כਮובן ליד מיטתה כל' ימים וכשהיתה צריכהղ להזכיר את התינוק נתלה יידה לסריגין ואחר-כך את ידי התינוק ורק אז הנקה אותו. ההזרות המודגשת הזאת בתינוקת ידים הייתה לפני הוראת הבדיקה רבוי يول בעלה שם שהיה אומר כי הדבר נוגע לא רק לקיום ההלכה כי אם גם לבירות הילד".

روح הטומאה שורה רק לאחר שינה של (לפחות) שישים נשימות – חצי שעה בערך, ואפילו אם היא שנת ארעי כמו שינה על הכרסה וכדומה. אך פחות מזמן זה אין צורך ליטול ידים.¹³

מי שהתעורר ונטל ידיו והור לישון שנית קבע, כשותטוורר בשנית לאחר שין לפחות חצי שעה נוספת, עליו ליטול ידים שוב ליד המיטה, אך אם נטל לאחר עלות השחר ונרדם – אין צורך לחזור וליטול ידים ליד המיטה.¹⁴

כאשר ישנים ביום אפילו למעלת מחצי שעה, אין צורך ליטול ידים ליד המיטה דווקא כיון שרוח הטומאה שורה על הידים מפני הסתקקות קדושת הנשמה בלילה מגוף האדם כשיין¹⁵, אך "טוב שיעודה על ידו מים ג' פעמים" בכירור.¹⁶

לאחר הנטילה שורה רוח רעה על המים ואסור להשתמש בהם ולהונוט מהם, ולכן "לא ילינם בבית וכו' יזהר שלא לשופכם בבית ולא בשום מקום שעוברים שם בני אדם שמא יגע בהם אדם ויווק"¹⁷, ומטעם זה צורך להזדרז לשופכם מיד לאחר הנטילה, שמא ישפכו המים על

10. שוע"ר מהדור"ב סוף סיון ד.

11. שוע"ר מהדור"ב סיון ד ס"ב.

12. ספר הזיכרונות (פרק צג).

13. רבנו הוקן בסידורו.

14. רבנו הוקן בסידורו.

15. שוע"ר מהדור"ב סיון ד ס"א, וכן בשוע"ר מהדור"ק סיון ד ס"ד כתוב "אמרו חכמים כל היין בלילה שישים נשימות כיון שנסתלקה ממנה נשמותו באה רוח הטומאה ושורה על גופו.

16. שוע"ר מהדור"ק סיון ד ט"ז.

17. שוע"ר סיון ד ס"ט.

השכמת הבוקר

• אמרית 'מודה אני' מיד כשותטווררים בשכינה או ישיבה וגם נשים אומרות 'מודה' בסוגל כפי שכותב בסידור (וכן בכל התפילות הכתובות בלשון זכר כגון 'הדרני מקובל').

• נטילת ידים ליד המיטה ג' פעמים לסירוגין עד מקום חיבור כף היד עם הזרוע, מפני רוח רעה השורה על הידים וצריך להיזהר לא לגעת במים שבתוך הכליל כיון שעלי-ידי הנגיעה הם נטאים ואיא-אפשר ליטול בהם¹⁸.

• בומניינו אין חושים למים מגולים ובפרט במי נתילה¹⁹ ולכן אין צורך לכסות את מי הנתילה.

• אין גוטלים ידים בשירותים ואין לוקחים ממש מים לנטילה²⁰ (שהרי השירותים הוא מקום שיש בו רוח רעה והנכנס לשם צריך ליטול ידים).

• מי שלא הכין מים לנטילה ואין מי שיביא לוילך פחות מרד' אמות ויעזרו, ושוב ילך פחות מרד' אמות ויעזרו (וכן הלאה) עד שיגיע למקום מים ויטול²¹.

• מפני השכנה שישנה בנגיעה ביד שאינה נתולה השורה עליה רוח רעה – יש להיזהר לא לגעת באיברי הגוף (כעיניהם, אוזן, אף ופה או בשארPTHחים שבגוף²² (וכן בפצעים וחתכים פתוחים²³), "יכול שכן שצדך להיזהר מארוד שלא ליגע בשום מאכל או משקה שלא לטמאן וצדך להזהיר הנשים על זה ביוורך כי רוב תיקון המأكلים על-ידון".

• סכתת הנגיעה ביד שאינה נתולה היא גם בנגיעה באחרים ולכך נדרש להיזהר לא לגעת באיברי התינוקות קודם נתילה שליד המיטה ולכן כאשר קמים בלילה להאכיל התינוק או להחליף לו – צורך ליטול ידים ג' פעמים לסירוגין. אך אפשר לחתת לתינוק בקבוק או מוצץ באופן שלא נוגעים בו או באוכל (וכן יש להקל בנגיעה בתינוק על-ידי לבישת כפפות²⁴).

• "ובזהר החמירו מאד שלא להזכיר את השם בברכות ולא ללימוד וכן שלא ליגע במלבושים וכיון שלא לילך ד' אמות בעוד שרוח הטומאה שורה על הידים"²⁵, ומלבושים הכוונה לבגדים שעתיד לבוש ולהתפלל בהם ואין הכוונה לכיסוי ראש או בגדי השינה.

• רוח הטומאה שורה על הידים גם אצל קטנים מגיל חינוך (הינו

1. רבנו הוקן בסידורו.

2. שעריתשובה סיון ד סק"ז ומשן"ב סיון כס סק"ג.

3. כפיהחים סיון ד סק"א.

4. ברכ"ס סיון א, קצוה"ש סיון ב.

5. שוע"ר סיון ד ס"ב.

6. אהוחנים על-פי משנ"ב סיון ד סק"ג.

7. רבנו הוקן בסידורו.

8. עלי-פי שוע"ר סיון מו ס"ב.

9. רבנו הוקן בסידורו.

• רבנו הוקן מחדש בסידורו כי נטילה זו שבוקר צריכה להיות עם כל ההקפות כמו בנטילה שלהם²⁴ וצריך להזהר לא לגעת במים שבתוך הספל שהם נתמאים בנגיעה בידי שאינה נטולה.

• וכן צריך ליטול עם מגבת על-מנת "שלא לגעת בידי הנטולה בלחלוחית המים שעל הכללי שנטמאו מהיר שאינה נטולה"²⁵,ומי שקשה לו עם מגבת אם משתמש הכללי עם שתי ידיות יכול לתפוס את הכללי בידית אחת ולשטווף בברוז את הידית השניה וכן יכול להזחיק את הספל בידי רטובה (דבר זה הוא רק בנטילה שבוקר ולא בנטילה לחם). כמו כן צירכות הנשים להסיר את הטבעות משום חיצתה.

• ברכת 'על נטילת ידיים' צריכה להיות סוכחה לנטילה ואין להפסיק בין הנטילה לברכה אפילו בדברו, "טוב שלא לברך ברכת על נטילת ידיים עד לאחר יציאתו מבית-הכיסא ובפרט אם צריך לנקיון שאו אסור לו לברך".²⁶

• כך אדרמור הרש"ב נ"ע היה משנה את נטילת הידיים בכוקר מהנטילה לשועורה "בשלווה" בדים: א. בשעת אמרית על נטילת ידיים של ברכות השחר היו הידיים כבר נגבות ויבשות. ב. ההגבלה היא עד הראש עד למקום הפיאות. ג. הידיים פרושות. בברכת נטילת ידיים לסעודת: א. הוא אומר על נטילת ידיים בשעת השפשף אחר הנטילה ולפנוי הניגוב. ב. ההגבלה היא רק נגד הלב ולא למעלה מזה. ג. שתי הידיים שלובות ולא פרושות".²⁷

• נשים מברכות כל ברכות-השחר כיון חיבות בברכות הוראה כמו האנשים, וכן אומרות 'יה רצון' שיזאים בו ידי חותת תפילה דאוריתא²⁸ וכן גם הן צרכות לברוך מיד בוקר קודם אכילה.

• צריך לסייע את 'אלוקי נשמה' לברכת אשר יצר ולא לדבר

הרצפה וידרכו עליהם. כן אין לשופכם לכירור המטבח ואפילו כאשרין בו כלי או כל או מאכלים (ופרט זה הוא אף בנטילה למי שישן ביום). כמו כן משתדרלים שלא לומר דברי קדושה כנגד מים אלו¹⁸.

• תינוק היישן בעגלת בדרכ-כלל הוא למטה מגיל חינוך, וכך בדיעבד אפשר להקל במאכלים הנמצאים תחתיו בעגלת בעודו ישן, ובפרט כשהוא ישן ביום. אבל לכתיחילה יש להיזהר שלא יהיה אוכל תחת העגלת משום רוח טומאה שעל הקטן, על-דרך דברי רבנו שהנזהר מגעת קפן... קדוש אמר ל"ז¹⁹, וכראוי להיזהר בזה גם בשנת התינוק ביום.

• דברי מאכל שנגעו בהם בידים לא נטולות, מובא בשם השלה²⁰ שמאכלים ומתקים אלו גורמים לטטמות הלב והדעת ועלולים להכשיל את האדם בדברי עבירה ח",ו, ועל כן לכתיחילה יש להחמיר ולא לאוכלם. ויש שתכתבו שאפשר להדריך את האוכל ג', פעמים ואם אי-אפשר להדריך את האוכל – אפשר לאוכל²⁰. מי שעובדים אצלו אנשים ידיעים לפני תחילת העבודה, ובديיעבד אם לפחות שטפו את הידיים במים – אפשר להקל.

• "אדרמור הרש"ב אמר: קודם רחיצת הפה שחרית אין לברך – מלבד ימי התענית – ברכות השחר".²¹

• לאחר הקימה ולביישת הבגדים נוטלים את הידיים שוב עד הרגע ונטילה זו באה גם בשביל לחתקdash בקדושתו של הקב"ה²² וכחכנה לתפילת לתשרי ידינו קודם עכורתנו כמו כהן שהיה מקדש ידיו קודם עבדותיו וכיון שעיקר העבודה הוא להללו ולשבחו ולהתפלל לפניו לכון קודם התפילה שיר' לברך על נטילת ידיים²³, ונשים החיבות בתפילה חייבות גם הן בנטילת ידיים שניית בוקר.

18. שערית-טובה סימן ד סק"ה.

19. שוע"ר מהדור"ב סוף ס"ה.

20. קzdות-השלוחן סימן ב.

21. הימים יום כב מנחמת-אב.

22. רבנן הוקן בסידורו.

23. שוע"ר סימן ו ס"ב.

24. רבנו הוקן בסידורו.

25. רבנו הוקן בסידורו.

26. שוע"ר סימן ו ס"א.

27. כך אדרמור הריני"ץ בספר הishiות לה"ק תש"ג עמוד קט.

28. סימן קו ס"ב.

במשך זמן קצר, זאת אומרת שעוברים על האיסור הגדול והפסקידין בשולחן-ערוך סימן עה⁴¹, ולכן הפטرون לכר הוא לבוש פאה המכסה את כל השיער ואינה זהה בדריך-כלל מוקמה.

• הלא נסופה ב'דת יהודית' הדיא, לצאת לחוץ רק עם כיסוי המוחדר ליציאה החוצה ולכך היוצאת "אין עליה ורדיך ככל הנשים אף עיל-פי שישערה מכוסה במטפה" היא עברה על דת יהודית⁴² למורות שיצאה בשיער מכוסה⁴³ וטעם הדבר שבוחץ לובשים גם רדייך ואין מסתפקים במטפה, כתוב רבנו הצעמץ-צדך, שהוא כדי להיות בטוחים שלא תתגלה אף שערה. נמצא מכך, שחוות לבישת פאה הוא בכל מקום בו יעברו על דת יהודית⁴⁴ אם יילכו עם מטפה ויתגלו השערות ואפילהו ממש זמן קצר.

• "ק' אדרמו"ר כתוב⁴⁵: "ומה ששואל דעתך אודות עניין דכיסוי הראש, פלייה לי על השאלה בזזה, ובפרט בצורתה כמו שכותב שתלבש פארוק (=פה) שכח הראש יהיה מכוסה רק שתי אצבעות מלפנים מגולים, שאינו מובן את מי ויזים לרמות בזזה, דפשיטה שלא את הכל יכול וaphaelו לא את העולם, כי אם את עצמו. ומה תועלת בגון דא. ומובן שהוא רק בתור סניף דסניף כי הרי הדין מפורש בשולחן-ערוך ובמילא אין מקום לשאלת וספק".

• "כאשר הולכים עם מטפה יש את הכרירה להגביהה עוד ועוד או להזרדה לגמרי כפי שידוע מהנישון. אמנים היא יכולה לטעון שתלך עם המטפה כמו שדריך להיות – ואם היה כך הרי ביראי טוב – אבל מהנישון רואים שהוא לא כך, וכשביל מה צריך להביא את עצמה לידי כוה נישון, והרי מבקשים בכל יום בתפילה ואל תביאנו לידי נישון"⁴⁶.

• גם בפני אנשי ביתה צריכה לכוסות את ראשה. "וין נהוג בכל גובל ישראל שאפילה לפני אנשי ביתה אינה נמצאת בפריעת הראש ללא מטפה" (לשון הבהיר אבהע⁴⁷ קטו). וכותב החתמת-ספר "כיוון דברך קיבלו עלייהו אבותינו בכל מקום ששמענו שנפוצים ישראל לאסור בה, אם כן הווה ליה דין גמור... רבאותינו שנטפשת המנהיג עלי-פי הזהר – איסור גמור הוא".

• כיסוי זה צריך להיות הэн בזום והן בלילה.

• הצנויות ביטור מקפידות שלא לגלות אפילו מקטן משערות ראשן אפילו כשותן לבדו בחדריהם (דריכי-משה אבהע⁴⁸ קטו) וכן כתוב הזהר ("פרשנת נשא") "... וכפי המסופר בגדרא (יום מא ע"א) אודות קמחית שמעולם לא רוא קידות בביתה את שערות ראשה (בשעה שהיתה יכולה לכוסותם – תוס' ישנים שם) וכותה שיצאו ממנה שבעה בנימ כוהנים גדולים.

• בנוסף ללבישת הפאה כדי להינצל מאיסור, מביא כ"ק אדרמו" רבות את דברי הזהר אשר המקיפה בחוץ וכוה להתברך בפאה של-ידייךך בודאי לא ייראה שערה בחוץ וכוה להנתקה "בכל הרכות ברכות רוחניות וברכות גשמיות, בעשור, בבנים ובבני בנים"⁴⁹, ולבישת פאה נכנית הוא דבר הנוגע לילדים ולילדים לפרטנה ובריאות וכמו שכותב בזוהר שוה נוגע לבני, חי ומוזוני"⁵⁰.

• בנות שאינן נשואות, צריך שייערן להיות קלוע ולא סטור משום צנויות⁵¹ ודבר זה שיריך גם לנשים נשואות שייער הפאה צריך להיות אסוף ולא פעור. הרבה מן הפסוקים סבורים שככל שיער בכל אורך שהוא צריך להיות אסוף, אך נראה להקל שرك שיער הארוך למטה מן הכתפים חיב להיות אסוף אך שיער המגיע עד הכתפים יכול להיות פעור. ■

41. אג"ק ח"ט עמוד תכח.
42. לק"ש ח"ג עמוד 264.
43. לק"ש ח"ג עמוד שכו.
44. אג"ק ח"ט עמוד שכו.
45. לק"ש ח"ג עמוד 188.
46. מג"א סימן עה סק"ג.

בינהה⁵². ברכת 'אשר יצר' מברכים עד חצי שעה מאו שהתחייבו בברכה, אם מרגשים שעדרין צרכיהם לחזור ולצאת – אין לברך 'אשר יצר' עד שריגשו שלא צרכים לשוב ולצאת עוד ורק אז יש לברך⁵³.

• מנהגנו שגם נשים אומרות "שלא עשני גוי... עבד" ואינן אומרות "גוייה" ו"שפחה", וכן מברכות "שעשני כרצונו" בשם ומלכות⁵⁴.

• נשים מברכות ברכות-הتورה⁵⁵ ומיד לאחר מכן אמרות 'ידבר...' ברכך' כדי להסוך לימוד לברכות-הتورה⁵⁶, אך נראה שבעלפה שאינן הלכות דרבאים, כיון שנשים פטורות מלימוד תורה שבעל-פה שאינן הלכות הנוגעות להן, וכדאי להקפיד לא למלוד לפני ברכות-הتورה.

• דינים נוספים בנטיילת דידים: היוצא מבית-הכיסא (אפלו ציפרין צרכי) ובבית-המרחץ (אפלו לא רחץ) והונטול ציפרינו (אפלו ציפרין אהת בין ביד ובין בכלי ואין הבדל בין הידים לדרגלים) והמסתperf שעורתו והנגע בגעלו (בכל סוג הגעלים) אפלו אין מטיפות⁵⁷ והנוגע ברגלו – יש ליטול את הידים משום רוח רעה, וכן כראוי להזרדו ליטול הידים ואף אם אין עומד להתפלל או למלוד⁵⁸. כמו כן כדי שנטילה זו לא תיעשה בכירור במתבח. כן יש להשתרל לא לגעת באוכל לפני נטילה. וכן הנוגע בגוף במקומות המנוראים כאן, נטילה פעמי אחת על ידי. ומעירך הדין מספיק בכלל אלו המנוראים כאן, נטילה פעמי לאיל מגבת ושאר כל יד⁵⁹ אך כבר נגעו ליטול ג' פעמים לシリוגין אך בלי מגבת ושאר הקפודות.

• כמו כן, לאחר שמלחיפים לתינוק, צריך לשטוף את הידים וכדאי להזהר לא לגעת באוכל לפני השטיפה.

כיסוי הראש

• מדין תורה חיבת כל איש נשואה לכוסות ראשה ואסורה לצאת לרשותה-הרבנים בשיער מגולה⁶⁰ ואיסור זה נקרא 'דת משה', ורשות-הרבנים הוא מקום שהולכים בו הרכה אנשים.

• חז"ל תקנו את 'דת יהודית' שהן הלכות ודרכי צניעות (אשר העוברת עליהם "ויצאת בלא כתובה") אחת מההלכות אלה היא האיסור לצאת מהבית בשיער מגולה למקום שאין בו הרכה אנשים ואפלו למקומות שבדרך כלל אין בו אנשים ודים⁶¹.

• כיסוי השיער במקומות אלה צריך להיות לגמרי, על כל השיער, בין מלפנים ובין מאחור⁶².

• רבנו הצעמץ-צדך⁶³ מוסיף שההולכת בחוץ וקצת שערה מגולה, מלבד איסור 'דת יהודית' שהוא עוברת ביציאתה בזרה זו, כאשר אנשים רואים את קצת שערה היא אף עוברת על איסור "לפניהם עיור לא תיתן מכשול".

• "בעצם העניין דלבישת פאה-נכרית ולא להסתפק בכובע ומטפה, מבואר ההכרה בזה בכמה מקומות. והרי רואים במושש אשר לבישת כובע ואפלו מטפה משאית הילך השיער בלתי מכוסה על-כל-פניהם

29. שע"ר סימן ז ס"ג.

30. על-פי שע"ר סימן ז ס"ג.

31. סימן מו ס"ה.

32. סימן מו ס"ג.

33. סימן מו ס"ג.

34. סימן קכח סכ"ג.

35. קוזון השלוחן סימן ב סי"א.

36. שע"ר מהדור'ק סימן ד סי"ח.

37. כתחות עב ע"א.

38. שע"ע אבן-העוז סימן קטו ס"ד ובית-שםואל.

39. מג"א סימן עה סק"ד על פי הזהר, חת"ס או"ח לו ומשנ"ב סימן עה.

40. משניות ברכות פ"ג מה' אות ג.

במשך זמן קצר, זאת אומרת שעוברים על האיסור הגדול והפסקידין בשולחן עורך סימן עה⁴¹, ולכן הפטرون לכר הווא לבוש פאה המכסה את כל השיער ואינה זהה בדריך כלל מוקמה.

• הלכה נוספת בדעת יהודית היא, לצאת לחוץ רק עם כיסוי המוחדר ליציאה החוצה ולכך היוצאת "אין עליה ורדיך ככל הנשים אף עיל-פי שישערה מכוסה במטפתה" היא עברה על דת יהודית למרות שיצאה בשיער מכוסה וטעם הדבר שבוחוץ לובשים גם רדייך ואין מסתפקים במטפתה, כתוב רבנו הצעמץ-צדך, שהוא כדי להיות בטוחים שלא תתגלה אף שערה. נמצא מכך, שחוות לבישת פאה הוא בכל מקום בו יעברו על דת יהודית אם יילכו עם מטפתה ויתגלו השערות ואפילהו ממש זמן קצר.

• "ק' אדרמו"ר כתוב⁴²: "ומה ששואל דעתך אודות עניין דכיסוי הראש, פלייה לי על השאלה בזזה, ובפרט בצורתה כמו שכותב שתלבש פארוק (=פה) שכח הראש יהיה מכוסה רק שתי אצבעות מלפנים מגולים, שאינו מובן את מי ויזים לרמות בזזה, דפשיטה שלא את הכל יכול ושוחה רק בתור סניף דסניף כי הרי הדין מפורש בשולחן עורך ובמילא אין מקום לשאלת וספק".

• "כאשר הולכים עם מטפתה יש את הכרירה להגביהה עוד ועוד או להזרדה לגמרי כפי שידוע מהנישון. אמנם היא יכולה לטעון שתלך עם המטפתה כמו שדריך להיות – ואם היה כך הרי ביראי טוב – אבל מהנישון רואים שהוא לא כך, וכשביל מה צריך להביא את עצמה לידי כוה נישון, והרי מבקשים בכל יום בתפילה ואל תביאנו לידי נישון"⁴³.

• גם בפני אנשי ביתה צריך לכוסות את ראשה. "וין נהוג בכל גבול ישראל שאפילה לפני אנשי ביתה אינה נמצאת בפריעת הראש בלבד מטפתה" (לשון הבהיר אבהע⁴⁴ קטו). וכותב החתמת-ספר "כיוון דברך העברת עליהם" יוציאם אבותינו בכל מקום ששמענו שנפוצים בישראל לאסור בזזה, אם כן הווה ליה דין גמור... רבאותינו שנתפסת המנהג עיל-פי הזרה – איסור גמור הוא".

• כיסוי זה צריך להיות הэн בזים והן בלילה.

• הצנויות ביטור מקפידות שלא לגלות אפילו מקטן משערות ראשן אפילו כשותן לבדו בחדרי-חדרים (דריכי-משה אבהע⁴⁵ קטו) וכן כתוב הזרה ("פרשנת נשא") "... וכפי המסופר בגمرا (יום מא ע"א) אודות קמחית שמעולם לא רוא קידות בביתה את שערות ראשה (בשעה שהיתה יכולה לכוסותם – תוס' ישנים שם) וכותה שיצאו ממנה שבעה בנימ כוהנים גדולים.

• בנוסף ללביבת הפאה כדי להינצל מאיסור, מביא כ"ק אדרמו" רבות את דברי הזרה אשר המקיפה בחוץ וכוה להתברך בפאה של-ידייך כרך בוראי לא ייראה שערה בחוץ וכוה להזמין רוחן "בכל הרכבות ברכבות רוחניות וברכבות גשמיות, בעשור, בבנים ובבני בנים"⁴⁶, ולבישת פאה נכנית הוא דבר הנוגע לילדיים ולילדים לפרטנה ובריאות וכמו שכותב בזוהר שוה נוגע לבני, חי ומוזוני"⁴⁷.

• בנות שאינן נשואות, צריך שיערן להיות קלוע ולא סטור משום צנויות⁴⁸ ודבר זה שיק גם לנשים נשואות שיער הפאה צריך להיות אסוף ולא פעור. הרבה מן הפסיקים סבורים שככל שיער בכל אורך שהוא צריך להיות אסוף, אך נראה להקל שرك שיער הארוך למטה מן הכתפים חיב להיות אסוף אך שיער המגיע עד הכתפים יכול להיות פעור. ■

41. אג"ק ח"ט עמוד תכח.

42. לק"ש ח"ג עמוד 264.

43. לק"ש ח"ג עמוד שכו.

44. אג"ק ח"ט עמוד שכו.

45. לק"ש ח"ג עמוד 188.

46. מג"א סימן עה סק"ג.

47. אג"ק ח"ט עמוד תכח.

בינהה²⁹. ברכת 'אשר יצר' מברכים עד חצי שעה מאו שהתחייבו בברכה, אם מרגשים שעדרין צרכיהם לחזור ולצאת – אין לברך 'אשר יצר' עד שריגישו שלא צרכים לשוב ולצאת עוד ורק אז יש לברך³⁰.

• מנהגנו שגם נשים אומרות "שלא עשני גוי... עבד" ואינן אומרות "גוייה" ו"שפחה", וכן מברכות "שע שני כרצונו" בשם וממלכות³¹.

• נשים מברכות ברכות-הتورה³² ומיד לאחר מכן אמרות 'ידבר...' יברך' כדי להסוך לימוד לברכות-הتورה³³, אך נראה שבעלפה שאינן הלכות דרבאים, כיון שנשים פטורות מלימוד תורה שבעל-פה שאינן הלכות הנוגעות להן, וכדי להזכיר לא למלוד לפני ברכות-הتورה.

• דינים נוספים בנטיילת דידים: היוצא מבית-הכיסא (אפיקו ציפרין צרכי) ובmittah-המרחץ (ואפיקו לא רחץ) והונטול ציפרינו (אפיקו ציפרין אהת בין ביד ובין בכלי ואין הבדל בין הידים לדרגלים) והמסתperf שערותיו והנגע בגעלו (בכל סוג הגעלים) אפיקו אינן מטיפות³⁴ והנגע ברגלו – יש ליטול את הידים משום רוח רעה, וכן כראוי להזרדו ליטול הידים ואף אם אין עומד להתפלל או ללימוד³⁵. כמו כן כדי שנטילה זו לא תיעשה בכירור במתבח. כן יש להשתרל לא לגעת באוכל לפני נטילה. וכן הנגע בגוף במקומות המנויים כאו, נטילה פעמי אחת על ידי. ומעירך הדין מספיק בכלל אלו המנויים כאו, נטילה פעמי ליטול כל ידי³⁶ אך כבר נגעו ליטול ג' פעמים לシリוגין אך בלי מגבת ושאר הקפדות.

• כמו כן, לאחר שמחליפים לתינוק, צריך לשטוף את הידים וכראוי להזהר לא לגעת באוכל לפני השטיפה.

כיסוי הראש

• מדין תורה חיבת כל איש נשואה לכוסות ראשה ואסורה ליצאת לדשות-הרבבים בשיער מגולה³⁷ ואיסור זה נקרא 'דת משה', ורשות הרבים הוא מקום שהולכים בו הרבה אנשים.

• חז"ל תקנו את 'דת יהודית' שהן הלכות ודרכי צניעות (אשר העוברת עליהם "ויצאת בלא כתובה") אחת מההלכות אלה היא האיסור ליצאת מהבית בשיער מגולה למקום שאין בו הרבה אנשים ואפיקו למקומות שבדרך כלל אין בו אנשים ודים³⁸.

• כיסוי השיער במקומות אלה צריך להיות למגרי, על כל השיער, בין מלפנים ובין מאחור³⁹.

• רבנו הצעמץ-צדך⁴⁰ מוסיף שההולכת בחוץ וקצת שערה מגולה, מלבד איסור 'דת יהודית' שהוא עוברת ביציאתה בזרה זו, כאשר אנשים רואים את קצת שערה היא אף עוברת על איסור "לפניהם עיור לא תיתן מכשול".

• "בעצם העניין דלבישת פאה-נכרית ולא להסתפק בכובע ומטפתה, מבואר ההכרה בזזה בכמה מקומות. והרי רואים במושש אשר לבישת כובע ואפיקו מטפתה משאיתה חלק השיער בלתי מכוסה על-כלי-פנסים

29. שוע"ר סימן ז ס"ג.

30. על-פי שוע"ר סימן ז ס"ג.

31. סימן מו ס"ה.

32. סימן מו ס"ג.

33. סימן מו ס"ג.

34. סימן קכח סכ"ג.

35. קדוזת השלוחן סימן ב סי"א.

36. שוע"ר מהדור'ק סימן ד סי"ח.

37. כתבות עב ע"א.

38. ש"ע אבן-העוז סימן קטו ס"ד ובית-שםואל.

39. מג"א סימן עה סק"ד על פי הזרה, חת"ס או"ח לו ומשנ"ב סימן עה.

40. משניות ברכות פ"ג מה' אות ג.

ובכיוון משתמשים ב'מומוצים' בינו לבינו
תברך. ב'שורש מצות התפילה' (פרק ו') כותב
כ"ק אדמו"ר ה'צמחי' צ' שמשום כך יש
אכן להימנע מאמירת 'מידת הרחמים' علينا
התגללי' ובמקום זאת לומר, "אב הרחמים
ג'ל ג'ל עליינו מידת הרחמים".

וامנם, המהרי"ב (ר' ישראלי ברונא. נפטר
בשנת ה'ד"מ) הצדיק את המנהג לומר "מכניסי
רחמים" (שו"ת סי' עה):
מה שאנו אומרים 'נא מידה נכוна', וכן
'מידת רחמים' ומכניסים רחמים לפני בעל
הרחמים, אין אלא דרך שלשות ועבדות,
שמדובר בפני המלך ליעציו לדבר מלך, והוא
בוש בדבר לקרב אל המלך ואין זה דרך אמצוי
כלל".

כלומר: אנו בעצם פונים ישירות אל הקב"ה,
אל שאנו מתבושים לפנות אליו בפנינו, ועל
כן אנחנו כאילו מדברים אל השורדים והעבדים
-eschel כוונתנו שהמלך ישמע אותנו ישירות.
חסידים נהגו להוסיפה לפני ה'פדיון' כי
הפנייה אל הצדיק לקבלת ברכה, אינה
כמוציא חלילה - אלא "כמ"ש בתשובה
מהרי"ב". כלומר: מהטעם הנזכר.

אין צורך ב"כתובות"

בהתוצאות ב' באיר תש"י (התוצאות
המיוחדת שהועיד הרב לתלמידי ה'תמיימים',
בפער הראשונה שהרב התועד אחריו י"ד
שבט ביום חול) אמר הרב:
בנוגע לנטה הפניון שנותנים לכ"ק
אדמו"ד - אילו אישר חילוי, היה מבטל הנוסח
שוכבתים "מקור הרחמים" כו' ע"ד מכניסי
רחמים מבואר בתשובה מהרי"ב ז"ל". כי,
א)... אין זה (תשובה מהרי"ב) נוגע ושיך
לנטה הפניון שעינינו בקש רחמים ("אנא
לעוזר רחמים ברכיהם")...

(ב) בנוגע להנוסח "מקור הרחמים" - אין
צורך ליתן לרבי "כתובות" מהיכן לעוזר רחמים... ואולי
הוא יודע בעצמו מהיכן לעוזר רחמים... וואלו
רצונו לעוזר רחמים ממדריגה נעלית יותר
מאשר "מקור הרחמים".

"יזוקו אotti מנוי-יורק" ...

בקשר לקטע השיטה הוה, סיפר לימים
המוחיר הרב יהודאי'יב שיחי' גורנر (תשורה
ולף ר' ניסן תש"ס, רמת-גן, ע' 88):
כשה' ייאל כהן ואני רשםנו את הדברים,

לשמונה שנות גלות במחנה עבודה, התחלתי
לחשב קצת על עצמי, ואז נזכרתי בברכיו של
כ"ק אדמו"ר ה'צמחי' צ', שאמר פעם: "כל אלה
(הנמצאים ברוסיה ובעירם במסאר), שיתעצמו
במחשבה עליי - את עצם במחשבה עליהם" -
וכך אמם עשית. כשהמצאת את עצמי בתא
ההMASTER, דבר ראשון נעדרתי בקרון זווית,
עצמתי עניין והרhortati במחשבתי כאילו אני
נמצא עבשו ב'יהדות' אצל הרב, או לפחות
שולח אליו מכתב, המודיע לו על מצבו בהווה.
רק כשעוזבתי את רוסיה עברו שנים, נודע
לי, שבאותו יום ממש, עבר ל"ג בעומר, הבrik
כ"ק אדמו"ר ה'צמחי' צ' מברך עלשמי לונדון,
ובו נאמר: "המברך התקבל".

בתיחה החבו בני משפחתי, שהצלהתי
لهערים על כולם, שאני נמצא כבר מחוץ
לרוסיה ושם שלחתי את המברך לרבי וו
תשובתו, אך עכבר ומן נודע להם שאני יושב'
ולא הבינו את פשר המברך. רק כשהגעתי
לונדון בשנת תשכ"ד, הבנו כולם, שזו
תשובתו של הרב על ה'יהדות' שהיתה לי
בבית-הסוהר.

шибודים יכתבו לרב

חסידים, בפרט בדור האחוריון, ראו מטרת
בק"ק ש"יהודים יכתבו לרב". שיכתו, שיבקשו,
ובכך יתחברו עם נשיא הדור.

מגמה חסידית זו מעוגנת בהרבה מהשיות
והאגירות של הרב. לפניו דוגמה אחת:
עוד בדי מחותנו, כ"ק אדמו"ר מוהרי"ץ, שלח
הרבי מכתבים לרכיבים החסידים - שייעילו
ויעשו דבר להרכות את ההתקשרות אל הרב.
באחד המכתבים הייתר הריפים שנכתבו בנידון
(אג"ק ח"ג, עמ' נד), מספר הרב:

"אברה אחד, שהוכרה לבורה ממוקמו, אינו
שייך לעבודות התפילה, אינו לא משביל ולא
עובד, אלא חתימת זkon וכו' וכו', ומעולם לא
למד לא בתומכי-תיממים, ולא בישיבה בכלל
- נרד למדינה רוחקה ביותר, הן במקומות, הן
בעיני יהדות, וככבר אויה זמן התחלeo
להגען לנשים ונשים ממש מכתבים לכ"ק
מו"ח א"ש".

"ולווגמא - מאישה בעלת עסקresciaים
לה לשכור חנות ודירה חלק א' של העיר,
או בחילך אחר. ושאלות החלטת כ"ק א"ש
מענדי', עמ' 44):

באגירת הנוצרים, כתוב הרב כי תכף
לקראת הפדיון, יש להניחו בין רפי מי אמר או
קונטרס מתורת האדרמו"ד. בין חסידים מקובל,
אם אפשרי - בו ביום על מנת לקראתו על
齊ון שלו.

כתביה רוחנית

באיגרת הנוצרים, כתוב הרב כי תכף
לקראת הפדיון, יש להניחו בין רפי מי אמר או
קונטרס מתורת האדרמו"ד. בין חסידים מקובל,
כי כבר ברגע הכנסת הפדיון לספרו של הרב
- על-מנת לשולחו, כבר קיבל הרב את הפדיון
(ודראה שיחת שבת פרשת פנחס תש"א).

וכך סיפר החסיד המשפע ר' מענדל
פיטרפס ז"ל על 'פדיון' רוחני שכתב (ר'
כל עת החקירות,ראשי לא היה פניו לחשוב
על עצמי או על מישוחו אחר. כל עשנותי היו
נתונים בדרך התנהגות בחיקרות - מה לדבר
ומה לא. רק לאחר שדרוני בערך ל"ג בעומר

כ"ק אדמו"ר שליט"א בגאנז'עדן מדורמים
שלום רודברד בן רבקה
לעוזר רחמייסן רביבסן ממוקור הרוחמים
והחסדים האמתיים על כלל ישראל להצלם
מהרשע היטלעד המנהיג מקומ המלוכה
בדאייטשלאנד [=גרמניה], שימה שם ווכרו
תיקף ומיד עס זאל בא אים שיים פלאצני די
?? [=שתיכף יתפוצץ אצלם ??] ויקוים באבוז
רשיעים רינה.
אחד הדברים המעניינים בפ"ג המרתך זה
הוא ההקדמה "אדמו"ר שליט"א בגאנז'עדן" ■

אין איתנו יודע עד מה - ואפשר כל העניין
הוא בשביל שני יהודים יבואו בקשרו עוד
הפעם...".

"שליט"א בגאנז'עדן"

ולסיום - צילום של 'פרידון' שכתב החסיד ר' מיכאל דבורקין ע"ה, על ציונו של כ"ק אדמו"ר הרש"ב נ"ע - 'פרידון' מיוחד במקוריותו:
פ"ג ע"ד מכנסי רחמים כמ"ש בתשובות מהרי"ב

מהאברך דברים היוצאים מן הלב: יש רבינו בישראל, ואין הוא נכנס בהגבלה הטבע, והרוצה ללכת לבטה דרכו: בmsehr, בהנהגת הבית, וכו' - לא ירים את ידו מבלי לשואל את פי הרבי. והכירה בהאברך שפיו ולבו שויז, כי ניכרין בדברי אמת, ציווה לכתוב השאלה הנ"ל. שיצת ממילא 'נפנעה' [=נתינת מועות 'מעמד'], ומתקרבת ליהדות, ובטה בקרוב הימים, יהיו הליכות ביתה בקשרות וטהורת המשפהה וכו'. אלה מתולדות אברך פשוט...".
בஹשך המכtab הרבוי מוכיח את אותה קהילה חב"די, על העדר הפעולה מצידם. ולפי דרכנו למדנו את החשיבות הגדולה שיש בכר שיהודים יכתבו לרבי.

החידה החסידית

מאת הרב שלמה מאיר ר' מארק

מכה, חכה ו...הברקה

- ו. רוצחים חכמה כמים ליט שנראה בעין, את כל הקים
- ז. מה אם-כן לשם כך נעשה?
- ההפוך את השלייל - לפסהה.
- ח. נסיר אחד לאחד את כל הסנוורים נצליח שייהו אחיהם כל' האחים
- ט. נמצאה עד תום את האתחלה דגאולה'

נשלים בעת ממש, מיד, תכילת הפעולה!

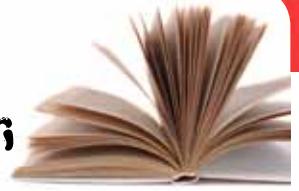
פתרונות הchallenge בעמ' 22

- א. אותו הנשים יושבות ומבוכות בו פעם וחמש קיבילנו מכות
  - ב. עברו עלינו בו לטוב ולмотוב בעית במרץ נהפוך תמוז לאב
  - ג. גלו ישראל כדידי שיתווסף ארים ערך הפדיון מעורך האגררים
  - ד. כמו דיאג השם פיתוון על החכה ומשכיע
- גם אם בסוף רך איזה דאגון יפצע
ה. הנעלם, הרי נעלם רק מעין כול,
ועם כל זאת קיים, וכל יכול

הקב"ה מסובב שייצטרכו לכתוב!

באיגרות של הרבוי מופיעה כמה פעמים האזהרה, שלפעמים הקב"ה מסובב דברים שיגרמו לאנשים לכתוב לרבי. ובאים אנשים היו כתובים בלאו hei - היו הם נפטרים מאותם דברים לא-טוביים!
הנה דוגמה לכתב כזה (אג"ק חי"ב, ע' קעד):

"וכבר כתבתי לאחדרים מאג"ש, שם היו מתאזכים ובמשך הזמן מתרגלים לכתוב מכתבים בכשרות טבות, הרוי בטח שמאזן לזמן היו פוטרים אותם מכמה עניינים משונים שהמסובב מהם הוא כתיבת מכתב, כי הרוי

המקום בו היה הנס שהביא את כפר-חוב"ד לעולם

מסע מרגש בתמונות

קרקובסקיא 18. ביתו של החסיד ר' יונה כהן מפולטבה הי"ד, שהיה מראשי העוסקים בבריחה

لامאנוסבה 33. ביתה של אשתי-החיל מרת שרה קצנלבויז'ה' מומע שרה' שעסוקה במסירות-נפש בבריחה מלובוב. נפטרה בבית-הסוהר, הי"ד

ב גילון הקודם כתבתי על "הנס שהביא את כפר-חוב"ד לעולם" – העיר לבוב (למברג) שבאוקראינה. הבוחת לצתת למקום ולתעד את כל אותן מקומות שבהם עברו אבותינו את הנסים ביציאתם מברית המועצות. הבתונו וקייםנו.

"זאת לשם ביחס עם הרה"ח ר' שלום-יברע בוטמן שיח' מתלאבּיב, ובליוי הצלם ר' עמר פרי. ר' שלום-יברע, על-אף שבאותם ימים היה נער לפני ברמצ'זה, זכר הכל. לא-פעם ולא-פעמיים, בעת שחזר את האירועים שעבר ביחד עם בני משחתו – נחנק מכבי.

ובכן, נסענו ללבוב ומיצנו עיר שתושביה הם אוקראינים לאומנים, שננתת ישראל זורמת בעורקיהם עד היום הזה. אדרת העיר ספוגה בדם היהודי רב, מאוז גזירות ת"ח ות"ט ועוד לימי השואה האiomה שבנה נרצחו ונטבחו בלובוב מאות אלפי יהודים. המבטים שהזפנו אלינו היו בלתי ניעימים בעלייל.

אבל עברנו את זה והיידנו בצלומי וידאו את כל סייר'ה' הבריחה מלובוב. לפנים תמונות אחרות משלל התמונות שצילמנו במהלך מסענו. ■

בית המעדן של הג"פ-או' קונטרדה רוזוועטקה'. כאן נכלאו החסידיים שנחטפו בעת שהותם בלובוב

דובניצקי 40. ביתו של ר' מרדכי שנקר. בית זה שימש מרכז הפעולות המחברת ליצאה מברית-המועצות

רכבת של ניסים

לאחר פרסום הדברים על 'הבריה מלובב' בגליון הקורם של 'הכפר של הרב', התקשרו אליו כמה מותיקי כפרח'ב"ד וביקשו להשלים פרטים שהחומר בספרוי לבוב. האמת היא שאפשר לכתוב ספר על כל אחת פרשה וכל דבר בעטן. סיפור אחד קצר ששמעתי יהוה דוגמה לכל הספרים ששמעתי בחודש האחרון. את הספר שמעתי מהגב' פרידה לויין שחתי' שטלפנה אליו וסיפרה על חוות מועצת שעברה לבוב ושלモלה הסתיימה בטוב:

"אבי ר' ייחיאל-יוסף ריבקין, הכין קרטיסים מופיעים לכל בני משחתו, גם למשפחה המורחבת. כאשר הגענו בשעה היומה לתחנת הרכבת לבוב נאמר לנו שהיה 'סירה' (=השנה) ולכן אסור להתקרב לתחנה, אלא עליינו לחזור לבית בו שהינו. הבעייה הייתה שאנו החדרנו כבר את הבית ולא היה لأن לחזור. מישחו אמר אבי ישינה אפשרות לעלות לרכבת בתחנה המרוחקת מלובב כ-80 ק"מ, בעיר ולוצ'ב. כל המשפחה הוועסה על משאית ויצאנו לווצ'ב. לאחריו הייתה של לילא שלם בתחנה עליינו ל'עשאלון' שיצא לכיוון פולין. הבעייה הייתה שהרכבת שלנו עשתה חנייה בעיר לבוב. ושם בתחנה החלו לבדוק את מסמכינו הנוסעים. בעלי ר' בנימין ובן דודנו ר' זושא ריבקין (מניירוק) שחששו מההתקפה, ירוו מהרכבת והחליטו להמתין במספרה הסמוכה לתחנת הרכבת. לפטע פתאום, ללא הודה מוקדמת יצאה הרכבת לדרכה, כשבעל ר' וושא עדין ממתינים במספרה. חשק עליי עולמי... אני נמצאת עם שתי ילדות (=הגב' חיה ליפשיץ והגב' רחל גריין) שהיו או בנות שלוש ומשנה. אנחנו עומדות ליצאת את ברית-המועצות ובעל ר' נשאר מאחוריו 'מסך הברזל'... בתחנה הבהה רציתי לרرت מהרכבת, יחד עם בנותי, אבל אסרו עליי לעשות זאת. אין לך להיכן לлечט', אמרו לי הסובבים אותן. המצב היה נורא ואיום. מה גם שידעת כי לבעל אין פרוטה בכיס".

"אבל הקב"ה עשה נס ולר' וושא ריבקין היה קצט כסף בכיס. הוא עלה יתר עם בעלי למוניה ובקש מנהג המונית להגיע בmphירות דקה לפני הגיעם. הם המשיכו במרוץ אחרי הרכבת את התחנה דקה לפני הגיעם. עד שהגינו גם לתחנה הבאה. גם הפעם החמיצו את הרכבת. אך שהגינו לתחנה האחרונה לפני הגבול ושם אמרו להם שלמוני אסור להמשיך בנסיעה, כי המקום קרוב לגבול. כך עמדו השניים ובכו את מרג'ורלים.

"לפטע הם הבינו שמתחנה יצא לכיוון פולין קרון עם פלטפורמות פתוחות, לווחלת גועי עזים. ללא שהוות מיותרות הם קפצו על אחת הפלטפורמות ויצאו לדרך. כשהתקרבו לגבול הפולני הם ראו מרוחק את 'העשאלון' שבר'יהם. השוטרים במקומן עצרו אותם, אבל הם הסבירו שהם אורהים פולנים שהרכבת ברחה להם, ובಚדרי שמם הם הצליחו ברגע האחרון ממש קופז על הרכבת המשפחתייה שהוציאו אותם אל החופש".

תחנת הרכבת הראשית בלבוב

مكان יצאו ה'עשאלונים' לפולין

ההנחות במעבר הגבול אוקראינה-פולין. כאן היה 'מסך הברזל'

ביה"ה הכנסת היה שנותו ביום בלבוב

ברכבת מלובב לפולין.
הפעם לא מורה ופחד

תחנת פודז'מש בלבוב. מפה יצאו
1,100 חסידי חב"ד לחופש

הගולה האמיתית והשקרת

هم ייבחנו אצלך גם על כל פרק 'ארבעה אבות' בכתבת אחת ויקבלו על כך פרס נוסף. 15 תלמידים כבר בקיימים בכל פרק 'ארבעה אבות', והשלשה הוישבים כאן הם 'הנשנים' להיבחן על הפרק כולו. בעקבותיהם יבואו בעורת ה' כל השאר'....

שלב השאלה החל. הצרכי על הדפים שבידי הרב הלפרין. היו שם יותר מ-100 שאלות שהוא הזכיר לעצמו מראש. והוא מתחילה ליראות' אותן לעבר שלושת הנערם, בוה אחר זה; שתי שאלות רצופות לכל נער ואו עוברים לישוב לצד. והתלמידים? – הם משביכים לו בואה מהירותם שבהם נשאלים. גمرا, רשי', 'תוספות', דוקים, מחלוקת. פרק שלם בגמרא, ממש 'כמוני בקובוספה' אצלם. אייה אושר. איו שמה להראות זאת. ואני חושב לעצמי: התלמידים הללו הרי סימנו כבר את שיעות לימודיהם הארוכות מיליא, בכיתה; ואך עיל' פ' פ' בין הם מוצאים בנפשם ובסדריים עוד זמן וחשך כדי להושף ולהתיגע ולשנן את דפי הגمرا בעל'פה... וכאלה – אומר

הרבה הלפרין – ישנים כבר 15! נצמדתי למקום ממש לעמלה מהצדי שעה והתבוננתי מהצד במה שנראה בענייני סוג של פלא. הבטתי בנועם פניהם של השלושה. הקשתי לדיבורים המנומס ועם זאת הבוטח והקהלת. החשתי בלביכי: ראו מה בין בני לבן חמץ'....

ועוד חשבתי לעצמי: מפעם לפעם אנחנו שומעים, לצערנו, על כל מניஇ אירועים פחות נגעימים שהמילה 'שולאים' מעורבת בהם. או הנה, יש גם 'שולאים' היובים לשם איזון. ומסתבר גם שם לא כל'יך צרים....

אבל יש כאן נקודה נוספת שראוי לחשוט מלבד, והוא השקט והצעינות האופפינית את כל הפעולה הזאת. ניסיתי להזכיר מתי בפעם האחרון נתקלתי בפירוש כלשהו על המבצע היהודי שהרב הלפרין מארגן וואומרים לי שהה כבר שנים לעירוד תלמידים ללימוד דפי גمرا על'פה. למיטב זכרוני לא נתקלתי בכזה.

הרבה הלפרין לא מփש להפקיד את העולם בפעולות דרמטיות ובcole רעש גדור. הוא נטול על עצמו משימה, בהיקף מצומצם, והוא מתמסר אליה. עוד ילד ועוד נער; עוד דף גمرا, עוד פרק ועוד מסכת.

הרבה הלפרין משנה את העולם. בשקט. בלי צלצלים. בעקבות וביעילות הוא מעלה עוד נער על דרך המלך, בדרכו להיות חיל' אמיתי. כן, אך מקרים את הגולה. ■

מנוח בקובוספה. מנחם מנדל דמיבובסקי, מנחם מנדל אשכנזי ומנחם מנדל רבינוביץ' נבחנים על פרק ארבעה אבות

מ' אין רצחה להפוך את העולם. לשנות אותו, הכל חפצים בכך. ואצנו, חסידי חב"ד, הרצון הזה – כך רומה – הוא ממש נשמתנו. ברידיאנאי שלנו.

אבל השאלה היא, כמובן, איך עושים זאת. איך משנים את העולם. איך מביבאים לו גאולה.

הנטיה הטבעית שלנו היא לחשוב שיטות גדולות משגיים עליידי פעולות גדורות ורחבותהיקף. התרגלנו לחשב במונחים של 'כיבוש', של 'שטוודע' וועל' כיווץ זהה. מהסיבה הזאת אנחנו אוּהָבִים לעשות דברים בקול רعش גדול. שיידעו על קיומנו וירגשו בונחוותנו.

אבל האמת היא, שלפעמים כדי להשיג מטרות גדולות, מוכראים לפועל בזורה מתונה, שקרת והירה. יש לא-AMENT שלוחים שנדרשו להם שנים רבות של עבורה שקרת, כמעט מהתרתית, בטרם הראו לעצם להיחשף ולפעול באופן גלוי לגמרי.

לא זכר איפה בדיק, אבל ראיתי פעם התבטאות של הרבי, לפיה את העולם לא ציד' וגם אי-אפשר לשנות עליידי מהפכות גדולות, אלא דוקא בעפולות קטנות. עוד מעשה טוב ועוד פעולה בכיוון הנכוון – יביאו את השינוי המיוול.

ביום שני שעבר הזרmantי לבית '77' בcupfer, ונכונה לי שם שעה קלה של קורת-ירוח מיוודת.

השעה הייתה שעת מנוחה ובכניתטי' במקום פגשתי כמה שירות צעריציאן בגילאי 12-8 היוצאים מהדלת הראשית ומתחופרים לבתיהם. אלה היו תלמידי הישיבת ער' הפעלת יום יום במקום, ססיימו את שעת הלימוד שלהם.

אלא שאו, כשהילדים הצעירים עוכבו את המקום, נגלהה לעניini כי עיינ מערכה שנייה, מפתיעה למדי: שלושה נערים בני 13 התישבו על ספסל, כשנמרות פתוחות בידיהם. במרקח מה מהם ישבו אבותיהם ועוד איז' אלו מוגרים סקרנים שצפו בנעשה מהצד. מול הנערם, אצל הבימה, ניצב איש החינוך הותיק, הרה' ג' הרב יהושע משה הלפרין שיח'. מתקך דברי הפתיחה שלו לנוכחים, למרדי על טיבו של הסמי' מעמד אליו נקלעת.

"כידוע", פתח הרבה הלפרין ואמר, "תלמידים מה'חרד' ומהתלמוד-תורה שבאים ונבחנים אצל דפי גمرا על'פה מקבלים מני 10 שקלים על כל דף. בדרך הואת תלמידים נבחנו אצל דפים רבים מסכת בא'קמא הנלמדת השנה ב'חרדים' ובישיבות. הצעתי לילדים היקרים כי בנוסף

הילדים של הרב

אנו שואלים
שאלות שאין
רלוונטיות כלל
לדור העיד.
דוקא בגל
שלא זכו לראות
ולשמעו, הם
רואים את
הדברים לגמרי
אחרת

וזהלו – "בתרוועה בשמהה להרים קויל".
 אנהנו תוהים איך אפשר שכח ר' יוניש
 רגש של התקשרות כאשר לא ראה ולא
 שמע, לא קיבל מכתב ולא חווה התווועדות,
 לעקאה או כוס' של ברכה. אבל כל ההנחה
 שהתקשרות לרבי מותנית אף ורק בקשר
 גשמי של ראייה ושמיעה וכו', אינה נכונה.
 היו ימים שנpsiעה לרבי הייתה חלום
 קשה לימיוש בעבור הרבה חסידים.
 הם היו חסידים מוקשרים לבב ונפשם,
 אף-על-פי שלא יכולו להשרות לעצם
 لكنות כרטיס טישה לרבי. העוברה שלא
 זכו לראות ולשמעו לא מנעה מהם את
 ההתקשרות לרבי.

תאמו, שלפוחות היו יכולם לכתוב
 מכתב ולקבל תשובה בחיתמת יד קודשו.
 ובכן, האם כל ההתקשרות לרבי עומדת על קבלת מכתב?
 הנה, היו חסידים ברוסיה ביום שלא היה אפשר לקבל
 אפילו מכתב מהרב, וככלזאת הם היו מוקשרים בכל נימי
 נפשם.

הבחורים הצעירים ספגו את ההתקשרות לרבי מרham
 איהם. הם נולדו לתוך מציאות שבה יש לנו רב, המנaging
 את צאן מרעינו מעריך רחמים ומרעיך עליינו מברכתיו,
 אף-על-פי שהענינים הגשימות איןן רואות והאוננים
 הגשימות איןן שוממות. בעבורם זו לא קושיה ולא סתירה,
 אף שבודאי שגם הם ועקבם עמוק נפשם "רצוננו לדאות
 את מלכנו".

דוקא המבוגרים יותר עלולים לחשב שיש שניין,
 וכי' שהרב אמר (تورת מנחם תש"י עמ' 130): "ישנם
 ככל החשובים שיש חילוק: קודם – היה צריך לקיים את
 השילוחת שטהיל עליו הרב, כיון שהרב היה יכול לקרוא
 ליחידות, או לכתוב לו מכתב: הייתכן... אבל עכשו – חושב
 לעצמו – יכול לעשותו כרצונו". על כך אמר הרב: "אם יש
 שניין הרי זה רק למעליותא... שאנו מוגבל בהגבילות הגוף
 הגשמי".

או אולי שיכלנו גם מלהתקשרות דוקא מהדור השני,
 בבחינת "זהשיך לב אבות על (ירדי) בנין", ונרגיש בפשטות
 שהרב נמצא איתנו, מנהיג אותנו ומוליך את כולנו אל
 הגאולה האמיתית והשלמה. ■

ב שבת פרשת שלח התקבצו בכפר-
 חב"ד בראשי הארץ, מישיבות
 לקרת ג' בתמזה, המזהה היה מרהייב. לא
 רק בגל העוצמה שמשדר צבא תמיימים
 גדול כל-כך, אלא בעיקר בגל ארשת
 הרציניות שעל פניהם. דהיינו במבט חתו
 בשורות הארוכות של התמיימים, העומדים
 צופפים באוהל האירועים הגדול, כדי
 לראות שם כולם שרויים באויריה
 הקדושה והמיוחדת של ערב ג' בתמזה.

ואנך יכול להימלט ממהרוריהם, שזו
 דור שగדל למשה אל תוד המציגות
 הכוabit שבה אנו חיים. מבין אלו
 התמיימים האלה אולי בודדים זכו לראות
 את פניו הקדושים של הרב, לקל דולך
 מידו הקדושה או להשתף בתהווות עמו.ומי שזכה
 לכך, סביר להניח שאינם יכולים לזכור זאת, מכיוון שהיו
 תינוקות פעוטים.

ובכל-זאת הם חיים את הרב, קשורים עמו בחבלי
 עצות אהבה, יודעים כל פרט הקשור בסדרי עבודה
 והארוועים בחזרות הקדוש. זה שבשותhips היישבות אפואות
 באויריה המיוחדת של ימי הכהנה לג' בתמזה, וכל בדור
 ובחור מכין את עצמו ליום הזה כפי כוחו. אנהנו, המבוגרים
 יותר, תוחים לפעמים איך הם מסוגלים לכך כאשר לא זכו
 לראות את הרב.

חשתי על כך לא-יאת והגעתי למסקנה, שאנהנו
 שואלים שאלות שאין רלוונטיות כלל לדור העיד.
 אנחנו, שזכינו לראות ולשמעו, מרגשים בכל פרט את
 החסד. כשהאננו מגיעים ל-77, קופץ לנו עיניינו כל מה
 שזכינו לראות ועכשו לא וואים. כל זיכרון מזמן מיד
 השווה למציאות הנוכחית ומעורר צביטה בלב. אצל
 הצעירים 'קלקלתם זהה תקנתם', כמו שהרב הבהיר
 בכמה עניינים. דוקא בגל שלא זכו לראות ולשמעו, הם
 רואים את הדברים לגמרי אחרת.

למעשה, אותו מצב בדיקת מתואר בספר עוזרא (ד, יב),
 כאשר נבנה בית המקדש השני. הוקנים, "אשר רוא את
 הבית הראשון", פרצו ברכי – "ובכם בקהל גדול", משום
 שהבית השני היה קטן מהבית הראשון; ואילו הצעירים
 "אשר לא רוא בניין בית ראשון" (כפי שמספר רשי") שמצו

קרה בכפר

שורון גושן

בבית-הכנסת 'בית מנחם' לסעודה ליל-שבת והתועדות חסידים עם האורה המיחוד הרב יעקב משה ואלבערג מראשי ישיבת תומכי-תמים במנצ'סטר ועם הרב יעקב-זוכריה קפן, 'משפיע' ראש ישיבת תות'ל באלווע. הפעולות ארגנה על-ידי תלמידי ישיבת תומכי-תמים המרכזית בכפר-ח'ב"ד, כהכנה ל'מבצע התקשרות' המתוכנן לחילוי צבאות ה' בכפר.

שר המדע התארח בכפר-ח'ב"ד

שר המדע פרופ' דניאל הרשקוביץ ביקר בכפר-ח'ב"ד וכן עם בכיריו אגודות-חסידות-ח'ב"ד בהורדת גיל ההשתפות בשירות האורח. השר הרשקוביץ, האחראי על נושא השירות האורחי מטעם הממשלה, סייר בכפר בלויו י"ד הוועד, ר' בנימין ליפשיץ, דובר ח'ב"ד הרב מנחם ברוד, מוכ"ל אגו"ח הרב אריאל לMBERG, מנהל בית אגו"ח הרב מנחם לאטרז וצבי יהודה פז, אחראי קדריה-ח'זק'אנו"ח שיטות את הביקור.

השר ביקר גם במוסדות א"ר שמחה' ושם קיבל הסבר מפי המנהל הרב זאב סלאוין, שיפור כי כיום משרותם במוסד שלשה אנשי שירות אורחי, וכי מבחינת צרכי המקום ניתן לשלב בפעולות עשרות רבבות

של מתנדבים לשירות. הרב מנחם ברוד ציין כי קיימת חשיבות רבה לפROYKT השירות האורחי וכי מוסדות ח'ב"ד מסוגלים לספק מגוון רחב של פעילויות למתרנבי השירות, בסיווע אמיתי לניצרים ברוחבי הארץ. בהמשך ביקרו השדר ומילויתו בבניין 770, שםפגשו את י"ד אゴ"ח, הרב יוסף יצחק אהרוןוב, והשר הרשקוביץ אף נשא תפילה ב'חדר הרב'. במסגרת דין שנערך עם השר בנושא השירות האורחי, ציין השר כי הוא פועל להורדת גיל המשרותם בשירות אורחי על מנת לאפשר לרבים למשוך זכות זאת, לפני נישואיהם. השר הבטיח להמשיך ולפועל בנושא במשלה, וכן לאשר מספר גדול יותר של תקנים לשירות אורחי במסגרת ח'ב"ד השונות.

יום עיון והעשרה לקצינים 'חינוך והצלחה'

יום עיון והעשרה לקצינים בכירים של פלוגת 'חינוך והצלחה' של

כ-1,000 'תמיימים' ב'שבת הכהנה' לג' בתמוז

למעלה מי-1,000 'תמיימים' מישיבות חב"ד ברחבי הארץ השתתפו בשבת-קדוש פרשת שלת, 'שבת הכהנה' לג' תמו, שנערכה בכפר-ח'ב"ד בארגון 'עד תלמידי תומכי-תמים העולמי'. לאורך כל השבת כולה השתתפו התמיימים' בסדרי לימוד, בשיעורים מיווחדים, בהתועדות ובסדר ניגונים' כללי.

אורחי השבת היו הרה"ג הרב יעקב-משה ואלבערג, מראשי ישיבת תומכי-תמים במנצ'סטר והרב יצחק גוראריה, מראשי ישיבת-

את השבת המופלאה חתמה ההתועדות מלואה-מלכה מרכזית בהשתפות התמיימים' ראי' ישיבות, רבני, משפיקים ושלוחים. רבו של כפר-ח'ב"ד, הגה"ח הרב מרדי-ישמאלי אשכנזי שיתף את התמיימים במשריך דוקות ארכות ב'יחידות' המרתתקת לה זכה בהיותו

תלמיד בישיבה. "בסוף הפדריז'נש בעיקשתי על הצלחה בעבודת התפילה. הרבי אמר: 'כשמשאים את התפילה לסוף, מגעים כל מני מחשבות בלתי רצויות'".

הספר החסידי הוותיק הרב אברהם-חנוך גלייצינשטיין הופיע אף הוא לפני התמיימים. הוא גולל את מסכת הקשרים של הספר הנודע אליו-על שטינמן עם הרבי וחשף מההוראות והדרכות אליו בדבר אופן קירוב הספר ליהדות.

אורח השבת הראב ואלבערג, אמר, כי "שבת היהת עילאית ומרוממת. למדנו, התעוודנו, התפללנו ואין ספק שגמרנו בכך נחידותה רב לרבי. אך צדיק לזכור שהשבת היהת רק אמצעי בדרך למטרה. המטרה היא ש'תמו' יראה אחרת, אחרת לגמרי. המטרה היא ש'ב' תמו' השנה נזכה להתראות עם מלכנו'".

'שבת הכהנה' גם לחילוי צבאות ה'

ארגון צבאות ה' שע"י ועד כפר-ח'ב"ד בניהולו של ר' שחר שאעד הפתיע השנה עם חידוש מרענן: 'שבת הכהנה' גם לחילוי צבאות ה'. הילדים התפללו בצוותא את תפילת קבלת-שבת, ומשם צעדו לעבר

ילדי הכפר יצאו ל'קציר חיטה'

ערב חגיגשבועות יצאו ילדי הגנים בכפר'ח'ב"ד לצפות ב'קציר החיטה' בשדות הcpf. הם צפו בקומביין קוצר את החיטים ושמעו מהטרקטורייט הסבירים על הקציר. "לפני 30 שנה, כשהייתי נוהג על

הקומביין, נהגתי להתעטף בראשותות לחות – מפתה החום הרוב שהיה בתוך הקומביין. ביום יש לקומביין מזון והמלאה נעשתה קלה יותר", סיפר ר' בנימין כהן, מנהל תיק תחזוקה ומشك בוועדת הcpf.

תלמידי הת"ת גילו בקיימות mersimah

תלמידי כיתה ח' בתלמוד תורה בכפר'ח'ב"ד נבחנו בעל'פה על 12 פרקי 'אגרת התשובה' אצל הר' המשפיע' הכהן הרב זלמן גופין, שארה אותם בכיתו. בסיום המבחן שיבח הר' גופין את בקיאות התלמידים. 'אגרת התשובה' נלמדה בכיתה במהלך הקיץ, והתלמידים יגעו ושקרו על לימוד הפרקים זמן רב. לבחינה אצל הר' גופין קודם מבחן מקדים

פיקור'העורך נערכ בcpf'ח'ב"ד, על ידי מנהל בית אגו"ח, הרב מנחם לאטר, ביומה משותפת של הרב משה שילת מ'תורת חב"ד לבני היישובות' והרב אדייק מלכיאלי העומד בראש פרויקט 'מחנה משותף'. הביקור נפתח בבית 770, שם האזינו האורחים להסביר על מהות הבניין וצורותיו מפי הר' לאטר. דובר חב"ד הרב מנחם ברוד נשא באזני הקצינים דברים על מפעל השילוחות וכמה שירקן סרט וידאו על הרבי. הביקור נחתם בסיור בפרדס האתרכגים ובكمפוס 'אור שמה'.

שר התעשייה הבטיח לסייע

שר התעשייה, ישראל ציז, היה אורחו של ראש המועצה המקומית עמק'ל'ור, מר משה משה וסגןו ר' בנימין ליפשיץ. היישבה עסקה בנושא הסדרת האזמת בכנסה cpf'ח'ב"ד, המהווה מפגע בטיחותי חמור, ובכויות תחבורה אחרות קיימות בעמק'ל'ור. המועצה האזורית עמק'ל'ור הגישה בקשה למשרד'התעשייה לבנות

מפרץ'הנניה לאיסוף ולהורד נוסעים בכנסה לכפר. השר ישראל ציז שותבטייה להקדיש מממצאים לפתרון הבעיה קיבל במהלך הפגישה ממרחיו את הספר 'הדרך להרים של משמעות'. אל השר נלוותה פמליה גדולה שעמה גמנו: י"ר רשות שדות התעופה, מר עובדיה אלי, מנכ"ל הרשות מר קוビ מור, יצחק זוכמן, סמנכ"ל בכיר משרד התעשייה, מנהל שדה התעופה בני-גוריון מר שמואל קנדל ונציגי מע"צ, רכבת ישראל, והרשות הלאומית לבתיות בדרכים.

'פאראָד' גָּדוֹל הִיה כָּאן'

היה הצגת ילדים מוסיקלית והקורת בטען וידאו מיוחדים. המר"א הגה"ח הרב מרדיישמאָל אשכנו בירך את המשתתפים. המשפי' הרב זאב קסלמן קרא את פניו של הרבי בתהילים, וו"ר ועד כפר חב"ד ר' בנימין ליפשיץ נשא דברים על האחדות בכפר חב"ד. במימון התהילה סייע הנגיד ר' גבריאל בזגלו שיחי', שאף ה策רף לר' וושא ריבקין בהדלקת המדורה. על התהלהקה עמלו זמן רב צוות 'יצירה', תלמידי ישיבת 'תומכי תמיינים' ומתנדבים נוספים. ועל כל אלה ניצח ר' שמואל אוירצמן.

לכינוס הגיעו תושבים מכל קצוות הכפר ובית הכנסת היה מלא מפה לפה. הכינוס נערכ ביוומת ועד בית הכנסת ובשותוף עם 'ועדת החינוך' שע"י ועד כפר חב"ד.

ספריית קריאה על שם הרבי והרבנית

בשעה טובה נפתחה ספריית קריאה בתלמידי תורה בכפר. הספרייה היא על שם הרבי והרבנית. בשלב הראשון תיפתח הספרייה לילדים כיותות א' ג' בלבד. בספרייה ישנים כ-130 ספרים חדשים שנרכשו על ידי ועד כפר חב"ד, ושנרככו מחדש על מנת להעניק להם חיי מדף ארוכים. הספרייה תפעל על ידי הרב ישראל ולמנוביץ', מומחה לבנות העברית והארמית. מהנהלת הת"ת נמסר כי כל תלמיד שיגיע בספרייה יוכל הכוונה אישית לעירור הקריאה. בתכניות הפיתוח העתידיות: רכישת ריהוט חדש לספרייה, קניית ספרים נוספים, מחשוב כל הספרייה והקורת מראות קודש מהרבי בין כתלי הספרייה.

'פאראָד' גָּדוֹל ומרשים מבויח נערך השנה בל"ג בעומר בכפר חב"ד, בהשתתפות אלף תושבי הכפר, האנשים, הנשים, והטף. ילדים צבאות ה' צעדו בתהלוכה כשהם נושאים תצוגות יהודיות מקוריות עליהם עמלו זמן רב. 'פאראָד' עצמו נערך בשטה הפתוח הסמור לישיבת 'תומכי תמיינים' המרכזית, שם גם התקיימה הדלקת המדורה המסורתית.

בתום התהלוכה כובד בהדלקת המדורה, כמידי שנה, הרה"ח ר' וושא ריבקין. בתום הדלקה והריקודים, נערך כינוס חגיגי שבו

בעל-פה אצל המהנט והבוחן הרב משה רוזנפולד. במהלך החורף, שינו התלמידים את 18 הפרקים הראשונים ב'ליקוטי אמרים', ובסוף השנה צפוי להיערך מבחון כולל על כל הפרקים ב'תניא'. תלמידי הכתה המצענית יצאו לטויל חוויתי במימון ועד כפר חב"ד.

'כינוס תורה' בבית הכנסת 'נחום יצחק'

בהתאם להוראת הרבי לערו'ק 'כינוס תורה' בחגים וכימי התשלומין, נערך 'כינוס תורה' רב משתתפים בבית הכנסת 'נחום יצחק' בשיכונים החדשים, בשבת קודש פרשת נשא אהודה-זהדים. בין הדוברים השתתפו הרב דובי-בר אשכנזי שביאר בטוב טעם את ההלכה שנשנים יוצאות ידי חותם קידוש השבת בפה, בברכת הדלקת הנרות בנוסח חב"ד דוקא. כמו כן נשא דבורי תורה הרב מאיר רבינוביץ', שהרחיב בנושאים המבאים ב'חוון משפט' לגבי בית דין הקבועים בעיר מול זבל"א, תוך שהוא משלב בדבריו דוגמאות מחיי היום.

במלאת 250 שנה להסתלקות הבעש"ט ה'ק':

התקיים בכפר-חוב"ד ערב חינוך מרתך

בנושא חינוך הילדים. במקור דבריו של הרב ויס – החשיבות להציג את הילדים בחום ובאהבה וכן עצות מעשיות כיצד לעורר בכלם אמונה חסידית טהורה.

בערב המiadoון נשואו דברים גם המ"א הגה"ח הרב מרדכי שמליאל אשכנזי, חבר 'ועדת החינוך' הרב שלמה גרבצ'יק ואישים נוספים. הערב אורגן על ידי 'ועדת החינוך' שע"י ועד כפר-חוב"ד בראשות ר' בנימין ליפשיץ.

האות מתחשי כפר-חוב"ד גדרשו את אלול האירועים שליד בית-הכנסת 'בית מנחם' בכפר-חוב"ד, בערב-חינוך מיוחד שבו צוינו 250 שנה להסתלקות מוננו הבעש"ט ה'ק', חג'ה-שבועות השתה.

הבעש"ט, כידוע, החל את דרכו כעוזר ל'מלמד' תשב"ד ואך טبعי היה, כי ערב שנועד לציון 250 שנים להסתלקותו, יוקרש לנושא חינוך הילדים.

במרכזו של הערב המiadoון נשא הרב מנחם ויס – איש חינוך וותיק המרתך אלפיים בהרצאותיו בכל הארץ – הרצאה מרתתקת

פאל חינוכי של ארבעה חלקים

גובשו כללי עבודה ברורים שמטרתם היא לצמצם תקלות וairoוועם העולמים להשרות אווירה לא-חינוכית בקרב ה'חילים'. השאייה היא, שכל מי שפועל עם חילוי צבאות ה' בכפר-ח'ב"ד יעשה זאת מתוך ראייה חינוכית-חסידית מאחדת • שיחה קצרה עם האחראי על פעילות צבאות ה' בכפר-ח'ב"ד, הר' שחר שיחי' שואעד

ילד? ברור אפוא שה'קעט' הוא רק המפעל, הסון, שעליו מתבצע תהליך הייצור. אבל את השינויים ואת התוצאות אמרדים בע"ה לראות בהמשך.

אם הדברים אמרדים לגבי 'קעט' של כמה שבועות, על-'את' כמה זהומה שהם נוגנים לגבי פעילות יומיומית במסגרת 'צבאות ה'. אני משוכנע כי בע"ה כולנו נראה את תוצאותיה המבורכחות של הפעולות עם הילדים ה'חילים'. מהו החלום שלנו בקשר לפעולות צבאות ה' בכפר?

למעשה, בלהט העשייה כמעט אין זמן לחלום... ובכל זאת, כשאני עוזם את העניינים וחושב על כך, אני רואה בעיני רוחי פעילות מסווג כזו שהילד לא יסכים בשום פנים ואופן לוותר עליה. אני גם רואה דגם של עשייה חינוכית שבו לכל הילד ולכל סיירות בכפר-ח'ב"ד יהיו ארבעה גורמים שיחדיו ישליימו את הפאול החינוכי: ההורם בבית, המנהנים בכניסות, אברכים שימלאו תפקיד של 'עשה לך רב' ו'תמים' בישיבה שהיה מודל לחיקוי' בעבורו הילדים. ■

מראש, בדרגות. 4) יצירת קבוצות של מצוינות הסידנית על-פני תחומי עניין שונים של חילוי צבאות ה. 5) גיבוש צוותי ההוראה להיות מובילים בפעילויות צבאות ה' כך שהיא سنכרזון בין פעילות אחר-ザרים'ם לפעילויות הבוקר במוסדות החינוך.

ישנן תכניות נוספות שבכוונתי להוציא אל הפועל, כל זאת כਮובן תוך שיתוף צוותי החשיבה והפעילות וכמובן בעורת ההורם שיחיו.

ילינו הגיעו מההפעילות עם בריטיסי הנקודה החטידית. טובל לשטא' אונטו מה טיבם של בריטיסים אלו? ראשית ראוי לציין כי 'הנקודה החטידית' מונתקת לחילוי צבאות ה' המשתפים בכל הפעולות של צבאות ה' בכפר: 'מסיבות שבת', 'חברת הילים', 'אבות ובנים' ועוד. 'הנקודה החטידית' ערכה רב, שכן באמצעות כרטיסים אלו יוכל החיילים לרוכש משחקים, ספרים, ואף לצאת לטווילים. בימים אלה שוק צוות' השיבה על מערכ התגמול לננקודה החטידית'.

ומתי... נראה תוצאות? כמו שעוסק בחינוך יומיום, אני מנסה לחתט את אמרת הרב, כי "ההשעה בחינוך שווה ביותר שכן הדיא מכפילה את עצמה פי כמה וכמה". תוצאות של עשייה חינוכית רואים ביום-יום כשותקיות פעילות וכדרמה, אך בהחלט נראה התוצאה בטוחה יותר אורך.

ישנה אמרה נוספת של הרב: "קעט' הוא סון שמייצרים עליו חסידים". אפשר לתמונה על כך, וכי במספר שבועות אפשר לשנות

בציד מוגדר תפקיד?

לנו, חסידי חב"ד, ישנו נכס מיוחד במינו - הילדיים; וכפי שהרבី כבר העניך להם את התואר והגדירה - 'חילוי צבאות ה'. תפקידי כפי שהוגדר עלי-ידי המ"א הוא הגאון הרב מרדכי שמואל אשכנזי שלט'א הוא לא רגן את פעילות שעת הפנאי של חילוי צבאות ה' בכפר-ח'ב"ד - מתוך אחדות. התפקיד של לנו הוא אפוא גדול 'חילום' לתפארת. להזכיר אותם הדורות הבא של שלוחי הרב.

באלו צעדים נקבעת מזוזה לתקפידה?ראשית, קיימי פגישה ושיחות עם כמה וכמה מתושבי הכפר, כדי לבחון מקרוב את הנושאים המטרידים אותם בכלל הנגע לפעילויות עם הילדים. לmortati את עדמות תושבי הכפר ונוכחתי לדעת כי רוב מוחלט של התושבים מעוניין בפעילויות מותך אוירה חסידית-חינוךית ופחות מעוניין אותו נושאים שבמחליקות. נתון זה מעודד מאוד ונותן תקווה שבע"ה נצליח.

הוקמו צוותי עבודה והשיכבה. צוות היגוי עליון אשר יקבע ויתכן את אופי התכנים בפעילויות עם הילדיים. בצוות הזה חברים כבוד ה'משפיעים' הרה"ח ר' שניאור-זלמן שיחי' גופין והרה"ח ר' מנחם-מנ德尔 שיחי' גורביאץ. כמו כן הוקם צוות שבו יהיו שותפים נציגי מוסדות החינוך של הילדיים - הר' אהרון שיחי' הלפרין והר' ברוך-שלום שיחי' וזהר.

מובן שכל העבודה כוללה נvasionת תחת ניצוחו של המ"א שליט'א ובפיקוח ועד הכהן המתקציב את הפעולות.

govsho כללי עבודה ברורים שמטרתם היא לזמן תקלות וairooועם העולמים להשרות אווירה לא-חינוךית בקרב ה'חילים'. השאייה היא, שכל מי שפועל עם חילוי צבאות ה' בכפר-ח'ב"ד יעשה זאת מתוך ראייה חינוכית-חסידית מהדרת.

בציד בכוונתך להוביל את המשך הפעולות?

העבודה שלי תכלול את הסעיפים הבאים:
1) התוויה של הפעילות שתבוצע עלי-ידי ה'תמים' מישיבת תומכי-תמים המרכזית וכן עלי-ידי אברכים ואג"ש תושבי הכהן.
2) הוצאה לפועל של ממצאים חסידיים ותכניות העשרה לשעות הפנאי של ה'חילום'.
3) פרסום דרגות צבאות ה' כפי שהוצע עלי-ידי הרב וקביעת מסלול קידום קבוע וידוע

פתרון החידה מעמ' 13

א. נשים מבכות את הת暮וז (יזקאל ח יד)

ב' י"ז בו קיבלנו חמוץ פורענויות. ב. לעומתם - בו י"ב-י"ג תמוז, ימי שמחה בחום נפעל להגיאו למדית (אב) הרחמים ג. מתרת האגולות - העליה באולה ליפוי השקעה - הפדיין

ד. הפטינו הוא קטן לעונת הרוחה גם אם הרוח הוא קטן

ה. גם מה שלא נראה לעינינו - הקב"ה, עדיין קיים (השכל של המורה...)

ו. תכלית האולה (רמב"ם הל' מלכים פ"ב בסוף)

שאוז לא ייכנף עוד מוריין".

ז. שום דבר לא יקרה מעצמו "מה שנעשה הוא שיעשה"

ח. הרב הורה לפקווח את העיניים! ואז נראה רק את מעלות הזולות

ט. מיצוי תחילה גאולתו של הרב הורי"ץ בג' בתמוז (תרכ"ז)

תהייה בעצם השלמת כל תהליך ותכלית הברהה - האולה.

שליח מארצך

היעדרת זהות
שם: הרב שניאור זילמן קורץ
גיל: 32
מקום שליחות: מיתר מס' ילדים (כ"י): 5
תפקיד: מנהל בית-ח'ב"ד
המקומות שבhem למדת תלמוד תורה: תלמוד תורה ישיבה קטנה: לוד
ישיבה גדולה: מגדר-העמק

בשאלה נכטם לכפר-ח'ב"ד? "לחזרה הביתה", במשמעות ובrhoונות. כי לדעת להעיר באמת את כפר-ח'ב"ד זה רק אחרי שעוזבים אותו.... איך מצליחים לנתק את הילדים במקומות השילוחות ללא סביבה חמה בכפר-ח'ב"ד? האמת היא שבכל מקום צורכים סיועת' דושמיא מיוחדת בחינוך הילדים. אותנו בכפרי-ח'ב"ד חינכו שאמידת תהילים ותפילה בכוונה בעבור חינוך הילדיים - בוגראי יועל. וכזה כפר-ח'ב"ד ומיתר שווים. "שייא" מוחדר אליו הגעת במהלך עבודת השילוחות שלך? כל יום הוא שייא חדש: כל יהודי נוסף שmagiu להתפלל בבית-כנסת ח'ב"ד, כל יהודי נוסף שmagiu לשיעור חסידות, כל ילד שmagiu לצהרון, כל נשמה שמצlichim לעורר ולקשר לקב"ה ולמשה עבדו.

רגע או אירוע מיוחד עם הרבי, שנחרתו בזיכרון ובלבד? זכות גROLAH וכיתוי כהורייני היקרים ר' שמואל ומרת צביה שייחו לקחו אותה לרבי לבירה מצויה. ים חמיש, ב' שבט תנש"א, עלייתי לTORAH 'במוקם כהן'. יידי ר' מאיר שייח' אשכנו' ב'דר נתן ז'ל' עלה 'שניא'. לשלישי' עלה, מבובן, הרבי. עמדנו ממש' ממש' ליד הרבי; ראינו כל תנועה; הרבי הסתכל علينا. ביום ראשון' בחילוק הירושלים' קיבתלי דולר נספח, והרב בירך: "שתהיה חסיד יראי' שמיים ולמדון". הרגעים הקדושים הללו לא יסورو מלבי לעד.

איזהלים לכפר-ח'ב"ד? כפר-ח'ב"ד הוא סוג של 'שמורת טבע' ולהלוואי שישאר כך. ■

בית הכנסת 'המרכזי'. לכל אחד בבית-הכנסת הוא המרכז הרוחני והקהילתי, אבל בעברוי, בתור נכוו של הגבאי המיתולוג, ר' מנחמי מענDEL רסקין ה'כ"מ (לצד ר' אייזיק קרוטיק ז"ל) – בית-הכנסת היה הרבה יותר מזוהה. האחריות של סבא לבית-הכנסת שידרה לנו, הגברים, הממן. הוא ידע לנו את ענייני בית-הכנסת בתבונת, להלוך נגדור רוחו של כל אחד ואחד. לא היה מי שאל אותו. היום, כשאני עצמי ווכה לשמש שליח ולהדריך קהילה, אני מתחילה להבין עד כמה התפקיד זהו מורכב. והכל בידר עם 'הגבאי' שמאחוריו הקלעים... סבתא שורה רסקין שתבדלה".

כיוון, בכית-ח'ב"ד אצלו, אני מתרפק על התפלילות של הבעלת-תפילה ר' זלמן ברונשטיין ז"ל. וכשאנו יושבים לסדר ניגונים' אני לא יכול שלא להתחילה את הניגון שחת' ר' אברהם ריבקין ז"ל היה מנגן דרכ' קבוע 'בסדר ניגונים' (ילדים ידעו להזכיר לו, ואולי זו ההזמנות לבקש ממנו מהילה).

המורה האהוב עלייך ביותר מימי לימודך בבר? ר' אהרן שיחי הלפרין, שהיה המורה שלי בכיתה ה'. חשוו היטב את אהבותו לנו. אגלה כאן סוד קטן: עד היום מתקשר ר' אהרן אל כל תלמידיו לשעבר ביום' החולdot שליהם, לאחל "שנת הצלחה". בהחלט דמותו לחיקוי.

מתגעגע לכפר-ח'ב"ד? מואוד.

מה זה בעיניך 'כפר-ח'ב"ד'? ראשית, "כפר ח'ב"ד" זו תשובה מצוינית לשאלת "אייפה גROLAH". תשובה שתמיד גואה לענות. כפר-ח'ב"ד בעינני הוא גם חכמה בריאה לנידול ילדים לשילוחות.

כפר-ח'ב"ד של אוי וכפר-ח'ב"ד של חיים – מה השטנה? "כפר ח'ב"ד של אוי" זה לא לפני הרכה שנים. וככלזאת, בילדותי הכפר היה מלא באנשים מ'דור המדבר', שגדלו והתהנכו אצל גדולי החסידים ברוטה ושבצעם מסרו את נפשם על קיום תורה ומצוות. היום כבר 'נכנסו לאرض', על המעלות וכו'.

זברז'יליות בלתי נשכח מכפר-ח'ב"ד? כשהרביה הורה (בקיץ תשמ"ה) לבנות את בית אגדות-חסיד'ח'ב"ד בcuper-chab"d, כנHALAH של הרביה הקורם. ההוראה הייתה לסייע את הבנייה בתיקו המשווה – עד ט"ז בתומו. במבנה בוצרות 770 שהוקם והלך ב מהירות, עבדו פועלים בשלוש משמרות ועל-אף מרכיבות המלאכה החלו לסייעו בזומן. אני זכר היטב, כיצד ילדים הצטרפנו בחתולבותם של קדרושה לעזרה בעבודות הבנייה. סחבו חומרי בנייה ולבניים אדרומות. באוויר היהת הרגשה שהבנייה הוא בעבור הרבי, וכשתסתיתים בניתו יבוא הרבי לשוכן בו....

דמויות כפר-ח'ב"דיות נערצת? שתי דמויות מהילאות הרוחקה שעשו עליי רושם רב, היו שני 'תמים' מהילאי ליבאויטש: הסכארבה שלו, התמים ר' יעקב-יוסוף רסקין ע"ה ויידידו התמים ר' אבא לויין ע"ה. בזיכרוני עומדת תמונה, כיצד אחרי תפילת שחרית בבית-הכנסת, מתיישבים זיידע ור' אבא לylimוד משותף של שלושה פרקים בראשית, "כפר ח'ב"ד" זו תשובה מצוינית לשלחה "אייפה גROLAH". תשובה שתמיד גואה לענות. כפר-ח'ב"ד בעינני הוא גם חכמה בריאה ללמד ממוני את טעמי הקרייה.

בית-הכנסת שבו התפללו בבר?

להיות חיל בכפר כמו אמיין!

"...יש להעניק לילדי כפר חב"ד את החינוך הטוב ביותר כיון שהם יצעוו ראשונים לקבלת פני מישיח צדקנו"
(אגה"ק)

והשנה:

כיתות א' - ג', כינוי קעמאפ
כיתות ד' - ו', מתחנות קעמאפ *ללא לינה
במחירים אטרקטיביים!

